Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 15 גראשען | היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 111 | Łódź, Czwartek, 14 maja 1931 r. | ניינטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג כ״ז אייר תרצ״א | № 111

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — דרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דומער-פרעזידענט פון פראנקרייך

פאריז, 23. (ספ. טעל.) די ליבקע קרייזען און דער צענטער גלויבע ששטארק אין דעם נצחון פון בריאנען, די פונדעסטוועגען מעהרען זיך די פעסימיסטישע שטימונגען, מ׳רעדט וועגען דעם, אז בריאן וועט געוועהלט ווערען נישט ביי דער ערש טער, נאר ביי דער צווייטער אדער דער דריטער אפשטימונג.

פאריז, 13. (ספ. טעל.) די נאציאנאלע פער זאמלונג אין ווערסאיל וואס בעשטעהט פון די מיט גלידער פון פארלאמענט און סענאט צעהלט 920 פערזאן, און זיי קלייבען ביי א געהיימער אפשטימונג דעם פרעזידענט. די פראקטיק פון די פריהערדיגע וואהלען האט געוויזען, אז אנ׳ערך פופציג מיטגלי דער זענען בעת די וואהלען אפוועזענד. מחמת דעם בעטרעפט די מעהרהייט 440 שטימען.

די באהן-ליניעס און שאסייען צווישען פאריז און ווערסאיל זענען בעזעצט ... מיליטער, אין ווערסאילער פאלאץ איז פונאנדערקווארטירט א פיע כאטע-אפטיילונג; אין גארטען שטייט א באטעריע פון פעלד-הארמאטען, וואס וועט געבען אנ׳עהרען-סאלווע לכבוד דעם נייעם פרעזידענט.

ווערסאיל, 13. ביי אנ׳אונגעהויערער שפא נונג איז פארגעקומען די ערשטע אפשטימונג. בסך הכל האבען געשטימט 901 מיטגלידער פון דער נא ציאנאלער פערזאמלונג, 442 שטימען זענען אפ געגעבען געווארען פאר דומער׳ן, 401 — פאר בריאנען, 15 — פאר העננעסי׳ן, דער רעשט שטי מען — צושפליטערט.

בריאן האט צוריקגעצויגען זיין קאנדידאטור תיכף נאך דער ערשטער אפשטימונג.

ווערסאיל, 13. (ט) ביי דער צווייטער אפשטי מונג איז מיט א מעהרהייט שטימען פון 504 (געגען 334 — פאר׳ן ראדיקאל-סאציאליסטישען קאנדידאט מארא) געוועהלט געווארען דער סענאט-פרעזידענט דומער, אלס פרעזידענט פון פראנקרייך.

פאל דומער איז געבוירען געווארען דעם 22 מערץ 1857 אין ארילאק, אין אנפאנג פון זיין קאריערע איז ער געווען א פובליציסט, דערנאך איז ער אריבער צו פאליטיק, און אין 1888 געוועהלט געווארען אלס דעפוטאט אין פארלאמענט. פון 1912 איז ער געווען סענאטאר פון קארסיקא. אין קאבי נעט בורזשוא איז ער געווען פינאנץ-מיניסטער. ער האט זיך פערשאפט די רעפוטאציע פון א טיכטי גען שטרענגען אדמיניסטראטאר, אלס גענעראל-גור בערנאטאר פון אינדא-כינא. קאנדידירט אויפ׳ן אמט פון פרעזידענט אין 1906. געווען פינאנץ-מיניסטער אין בריאנס קאבינעט, (1921 — 22). אין 1927 איז ער מיט א מעהרהייט שטימען (238 געגען 35) געוועהלט געווארען אלס פארזיצער פון סענאט.

אין פראנקרייך געניסט ער פון גרויס אכטונג, ווייל ער האט פון די 8 זיהן, וואס ער האט געהאט 4 פערלוירען אין וועלט-קריג.

ווערסאיל, 13. (ט.) בריאנס אפיציעלער אפ זאגען פון זיין קאנדידאטור האט געמאכט א שווע רען איינדרוק, אויף זיינע פריינד. מען האט מורא אז ער וועט זיך צוליב דער געשאפענער לאגע אויך צוריקציהען פון זיין אמט אלס אויסערן-מיניסטער.

וויכטיגע קאנפערענצען אין בעלוועדער

ווארשא, 13. (טעלעפאניש). היינט איז אין בעלוועדער פארגעקומען א גאנצע רייהע וויכטיגע קאנ פערענצען.

ווי מ׳שמועסט וועט די סיים-סעסיע נישט ווע רען צוריקגעצויגען.

פינאנץ-מיניסטער מאטושעווסקי
זיך געוואלט אנגעבען אין דימיסיע

ווארשא, 13. ט(עלעפאניש). דער פינאנץ-מי ניסטער מאטושעווסקי איז צוריקגעקומען פון אויס לאנד. ער איז געווען אין שוועדען וואו ער האט גע פיהרט אונטערהאנדלונגען וועגען א הלוואה.

ווי מ׳גיט איבער האט ער זיך נאך זיין צוריק קומען געוואלט אנגעבען אין דימיסיע, מ׳האט אר בער די דימיסיע נישט אנגענומען.

זיין שריט זאל ער האבען בעגאנגען אין צוזא מענהאנג מיט דער געשאפענער מעגליכקייט, די 15 פראצענטיגע רעדוקציע פון די בעאמטען - שכירות זאל צוריקגעצויגען ווערען.

מהומה איז דער לעמבערגער אפטיילונג
פון ראטשילד-באנק

לעמבערג, 13. (טעלעפאניש). צוליב דעם שיער-געווארענעם באנקראט פון ראטשילדס באנק אין וויען, איז אין לעמבערג ענטשטאנען א טומעל ווייל די באנק האט דא אנ׳אפטיילונג מענשען זע נען דעריבער געקומען אפנעהמען זייערע וועקלאדען.

פראטעסט-שטרייק איז די הויפט-באהן-ווארשטאטען

פרושקאוו, 13. (טעלעפאניש). אין די הויפט באהן - ווארשטאטע זאיז היינט פארגעקומען א שטרייק. פון אלע באהן-ארבייטער.

דער שטרייק האט געדויערט צעהן מינוט אלס פראטעסט געגען דער רעדוקציע פון די פופצעהן פראצענט שכירות.

אונזער געדעטעניש
ווארשאווער קהלה האט שוין בעשטע- טיגט 24 ליסטעס

ווארשא, 13. (טעלעפאניש פון אונזער קאר רעספאנדענט). די גמינע האט שוין בעשטעטיגט 24 ליסטעס.

די ליסטעס נומער 1, און 7 זענען נאך נישט געווארען בעשטעטיגט.

פערמשפט צום אויפהענגען
זענען דריי פרויען איז טארן

טארן, 13. (טעלעפאניש). דא זענען גע משפט געווארען א מוטער מיט צוויי טעכטער מיט׳ן באמען קאזלאווסקי פאר דערמארדען זייער מאן און פאטער. אלע זענען פערמשפט געווארען צום טויט דורך הענגען.

קופאן № 7
פון גרויסען
פרעמיען-קאנקורס
פון „נייעם פאלקסבלאט“
כדי זיך צו בעטייליגען אין פרעמיען-קאנקורס איז גענוג
צו צושטעלען בלויז 30 קופאנען

15 יודישער 15
האנדלס-אנגעשטעלטער
ווייסטו אויף וועלכער ליסטע עס פיגורירען
דיינע פארשטעהער חברים האנדעלס-אנגעשטעלטע ?
ווייסטו ווער עס וועט זיין דיין פערטיידיגער
אין דער קהלה ?
אויף דער ליסטע פון ציוניסטישען
ארבייטס-בלאק געפינען זיך דיינע
חברים האנדעלס-אנגעשטעלטע !
15 שטים און אגיטיר פאר דער ליסטע 15

וועהלער יודען!
15 ווילט איהר האבען עהרליכע מוטיגע פערטיידיגער, פון אייערע אינטערעסען אין דער יודישער קהלה ? 15
דאן העלפט מיט צום נצחון פון דער ליסטע 15, פון וועלכער די קאנדידאטען זענען די ה״ה: ד״ר ש. י. שוויג, ג. ליכטענשטיין, ד״ר א. גיביאנסקי, סט. שרעטער, ד״ר ל. סאהן, נ. האלצמאן, ד״ר א. מארטאקאווער, ד״ר בערלאס, דענטיסט דרייהארן, א. אל טער, ד״ר ז. עלענבערג און אנדערע.
שטימט און אגיטירט פאר דער ליסטע 15

8 פערייניגטער בלאק 8
פון קליינהענדלער און דעטא-ליסטען !!
איז די איינציגע ליסטע אין לאדז, אויף וועלכע ס׳שטימען
אלע קליינהענדלער און דעטאליסטען:
אונזערע קאנ- דידאטען זענען:
1) ראטמאן כארי פ.
2) פארבער אהרן
3) טייטעלבוים יצחק
4) אבראמאוויטש אברהם
5) נאפארסטעק משה
6) קאמפעל יקיר
7) ראזענצווייג דוד
8) צאלע יחיאל
9) לאנדאו מענדיל
10) לובאכינסקי.

ציוניסטישער וואהל-קאמיטעט צו דער יודישער קהלה איז לאדז
12 היינט, דאנערשטאג, 8.30 אוו. קומט פאר אין פילהארמאניע-זאל נארוטאוויטשא 20
א גראנדיעזער מיטינג
אויף ד. ט.:
„אונזערע אויפגאבען אין דער יוד. קהלה“
מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען:
ד״ר י. גאטליב (ווארשא), דעפ. ד״ר ראזענבלאט, רעד. י. אונגער, לאוניק
א. יאעל, מ. ח. רומקאווסקי, משה לימאן, אינזש. י. זשעלינסקי א. א.
איינגאנג-קארטען ווערען ארויסגעגעבען אין ביורא פון ציוניסטישען וואהל-קאמיטעט, שרודמיעסקא 29 (פריהער צעגעלניאנא 4).
שטימט פאר דער ליסטע 12

שטימט 29
אונפארטייאישע
רעליגיעזע יודען!
מיר מאכען בעקאנט, דאס אונזער וואהל-ביורא געפינט זיך אין לאקאל פון „כנסת ישראל“, פעטריקאווער 82.
אונזערע קאנדידאטען זענען:
ר׳ שמחה צעדערבוים
ראטמאן בנימין רוסס
„ איטשע מאיר וואלידיסלאווסקי
לייביש ראזענבערג
חיים גאלדמאן
זינדעל פייז
אברהם יצחק פריינד
יונה פרענקעל
איסר שווארץ
הערשעל וויינטרעטער
יעקב טעהבלום
שיע׳ לעווקאוויטש
29 וואהל-קאמיטעט אונפארטייאישע רעליגיעזע יודען 29

17 וואהל-קאמיטעט צו די קהלה-וואהלען 17
פון דער האנדווערקער-צענטראלע אין לאדז, פאלודניאווא 4
היינט, דאנערשטאג, דעם 14-טען ד. ח. פינקטליך 8 א זייגער אין אווענד קומט פאר אין אייגענעם לאקאל, א גרויסער
וואהל-מיטינג
א. ד. ט. אונזערע אויפגאבען אין דער יודישער קהלה
ס׳וועלען ארויסטרעטען: אדוו. ז. שטרויך, מאשענבערג, ארדינאנס, ראטמ. פיין, פרנס האפמאן א. א.
17 קומט מאסענווייז און פינקטליך ! 17

פוילישער קאנסול אין מעקסיקא אינטערווענירט וועגען די יודען-פערפאלגונגען

מ א ר ש א, 13. (יט"א טעלעגראפיש). י.ט.א. האט בעקומען פון אויסערן-מיניסטעריום א קאמוניקאט אין וועלכען עס ווערט געזאגט, אז די יודען-פערפאלגונגען, וואס קומען לעצטענס פאר אויפ'ן שטח פון מעקסיקאנער רעפובליק האבען אונטער זיך א באדען פון קאנקורענץ-קאמף, צוליב דעם, וואס יודען פערקויפען זייערע סחורות ביליגער. די דאזיגע פערפאלגונגען נעהמען אן דראהענדע פארמען. צוליב דעם וואס צווישען די געליטענע געפינען זיך פוילישע בירגער, האט דער פוילישער קאנסול אין מעקסיקא אינטערווענירט אין מעקסיקאנער אויסערן-מיניסטעריום און דארט בעקומען א מיטטיילונג אז עס האט זיך געשאפען א קאמיטעט, וועלכער האט די אויפגאבע, צו ברענגען צו אנ'אויסגלייך, אויב עס וועט זיך נישט איינגעבען, וועט דער מעקסיקאנער מלוכה-פרעזידענט איבערנעהמען צו מאכען א סוף צו די יודען-פערפאלגונגען.

דזשיימס ראטשילד

וועט נישט ווערען פרעזידענט פון ציוניסטישער ארגאניזאציע

ל א נ ד א ן, 13. (יט"א טעלעגראפיש). די קלאנגען אז דזשיימס ראטשילד זאל ווערען פרעזידענט, פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע האבען נישט קיין שום רעאלען גרונד.

דעקלאראציע פון א"י-דעלעגאט

אויף דער שלום-זיצונג פון די אינטערנאציאנאלע האנדעלס-קאמערן.

וו א ש י נ ג ט א ן, 13. (יט"א טעלעגראפיש). אויף דער שלום-זיצונג פון די אינטערנאציאנאלע האנדעלס-קאמערן האט דער פערטרעטער פון ארץ-ישראל נחום ליפשיץ אפגעלעזען א דעקלאראציע אין וועלכער עס ווערט אנגעוויזען אז א"י איז דאס איינציגע לאנד וואס צאהלט מלחמה-חובות וואס פערמאגט די קלענסטע צאהל ארבייטסלאזע, דאס איז דערפאר, וואס יודען האבען אהין אריינגעבראכט גרויסע קאפיטאלען פאר'ן אויפבוי.

פאר מאגענליידענדע ראבארבער-וויין

אין פרימא קוואליטעט

צו בעקומען אין ווייבהאנדלונג פון

E. SZYKIER

PÓŁNOCNA 1, tel. 107-84

לויז-רעדוקציע אין אויבער-שלעזיען

ק א ט א וו י ץ. 13. (טעלעפאניש). אין אויבער שלעזיען האט דער ארביטראזש-געריכט ארויסגעטראגען ןדעם אורטייל איבער די בעצמסע אין דער שווערער אינדוסטרי. ס'איז בעשלאסען געווארען אדורכצופיהרען א לויך-רעדוקציע פון פינף פראצ.

פאראגראף 20 זאל אפגעשאפט ווערען

וו א ר ש א, 13. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין די סיים-קרייזען איז נעכטען ארומגעגאנגען א סענסאציאנעלער קלאנג, אז די רעגירונג זאל איינגיכען אפשאפען דעם פאראגראף 20 ווייל די ארטאדאקסען מיסברויכען מיט איהם.

אזהרה גדולה פון די לאדזער פלייש-הורטאווניקעס!!!

הילות, ס'זענען געווען פאלען, ווען משגיחים האבען געטראפען אין איינצעלנע יאטקעס פון דער לאדזער שחיטה צוזאמען מיט בשר חוץ

(פלייש פון כוינער שחיטה),

אין דער צייט, אז עס איז בעקאנט, דאס כאינער שחיטה איז גע'אסר'ט דורכ'ן לאדזער רבינאט, ווארנען מיר אלע לאדזער קצבים-העקצר, אז **דאס זאל זיך בשום אופן נישט מעהר איבערחזרן.**

אין געגענפאל, וועלען מיר זיין געצוואונגען טראץ דעם בעסטען ווילען. דעם בעטרעפענדען יאטקע-אינהאבער אפצושטעלען דעם ווייטערדיגען פלייש-פערקויף פון לאדזער מארק, ווייל מיר קענען נישט דערלאזען מיט אונזערע כשר'ע סחורה צו פערדעקען אזעלכעס, וואס איז גע'אסר'ט דורכ'ן לאדזער ראבינאט.

די פערוואלטונג פון לאדזער פלייש-הורטאווניקעס-פאריין

10 פאדזשעטשנא 10.

אזהרה גדולה צו אלע קצבים

די כוינער שחיטה איז נישט אנערקענט אלס כשר אין לאדז

דעריבער זאל קיין שום כשר'ער קצב נישט האלטען אין זיין יאטקע פון כוינער שחיטה, ביי וועמען עס וועט זיך געפינען פלייש פון כוינער שחיטה וועט דער קצב ווערען פערעפענטליכט. אז זיין יאטקע איז א טרפה'נע יאטקע

ועד הרבנים ועד הכשרות

ביי דער יוד. קהלה אין לאדז.

בהר בחוקתי, תרצ"א.

פקודה ודרישה לחברי ההסתדרות
„צעירי מזרחי", „השומר הדתי" „והחלוץ המזרחי".

הנכם נדרשים לבוא היום בשעה 8 בערב **לאספת-חברים** המוקדשת לבחירות הקרובות אל הקהלה העברית בלודז

בהרצאות ישתתפו החברים: אסטו, פיליק, מרס, לויפגס, רויזענברג, דעמבינסקי ואחרים.

ביליג איבערצוגעבען א געוועלב מיט א גרויס שויפענסטער, געאייגנעט פאר יעדען געשעפט אויף גדאנסקא 11. ערפאהרען ביי מ. פאזנאנסקי.

„דרכי-נעם"

די לייטונג פון ערשטען ארטאדאקסישען לעהר-אנשטאלט — אין — **פון גרשון אלי' ליסס לאדז**

ערשטער „דרכי-נעם" קילינסקי 50, טעל. 215-26

צווייטער „דרכי-נעם" אל. 1 מאי 20, טעל. 200-43

מאכט בעקאנט, אז אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג פון דער מאכט מוזען אין משך פון חודש מאי אדורכגעפיהרט ווערען די איינשרייבונגען פון תלמידים אין אונזערע

לעהר-אנשטאלטען וועלכע זענען, ווי בעוואוסט, איינגעאָרדנעט ערשטקלאסיג אין אלע הינזיכטען. אויך ווערען שוין אנגענומען תלמידים-אנפענגער אין אונזערע

גן-ילדים'ס וואס ווערען געפיהרט דורך ספעציאליסטען - פעדאגאגען-ערציהער. עס ווערט יעצט אויך פערגרעסערט און פערברייטערט די

מתיבתא לתלמוד ולהוראה עס וועט טעטיג זיין א מתיבתא א', ב' און ג' ביי דער מיטווירקונג פון בעוואוסטע בעלי-הוראה. גלייכצייטיג זענען מיר מודיע, אז די

8-קל. גימנאזיאל-קורסען קאנצעסיאנירט דורכ'ן קוראטאריום ווערען יעצט פערגרעסערט. עס וועלען טעטיג זיין די קלאסען IV, V און VI אונטער דער לייטונג פון בעקאנטע גימנאזיאל-פראפעסארען. אויך מאכען מיר בעקאנט, אז דער

פענסיאן פאר תלמידים פון דער פרעמד ווערט רעארגאניזירט און וועט זיין אין א ספעציעלען לאקאל אונטער דער לייטונג פון אנ'אנגאזשירטען פ'מא-ספעציאליסט. אויך ווערט פאר אונזערע תלמידים איינגעאָרדנעט אנ'ערשטקלאסיגע

זומער-קאלאניע אין א פרעכטיגער, געזונדער וואלד-געגענד, וואו די תלמידים וועלען זיך געפינען אין משך פון דער וואקאציע אונטער זארגפעלטיגער ערציהערישער אויפזיכט.

איינשרייבונגען ווערען אנגענומען טעגליך פון 9—1 פארמ. און פון 4—7 נאכמ.

די לייטונג.

דאנקזאגונג

מיר אונטערגעשריבענע דריקען אויס דעם טיפסטען דאנק דעם

ראטמאן כארי

פרעזעס פון צענטראלען קליינהענדלער - פעראיין, פאמארסקא 15, פאר דער אינטערוועגץ לטובת אונזער בראנזשע.

סעגאל יודעל, גרישמאן מאיר, אפעל יועל גאלדא שבתי, פעלצמאן הערש, פעלצמאן משה, מאשקאוויטש חיים, דאמב, פרידע.

היינט און פאלגענדע טעג!

אינטערעסאנטער רעאליסטישער שטימונגס-קלאנג-פילם, געשאפען אויפ'ן גרונד פון דער ריזיגער אקעאן-קאטאסטראפע

„אטלאנטיק"

ריהרענדע דראמע.

רעזשי פון **E. A. Dupont**

סענסאציע! — רעאליזם! — עמאציע! קאמף פון ים-העלדען מיט דער סטיכיע! טראגישע סצענעס! וואונדערבארע אויפנאהמען! .·. אין די הויפט-ראלען:

JOHN STUART, M. CARROL, MONTY BANKS i JOHN LANGDEN

אנהויב אין געוועהנליכע טעג 4.30 נאכמיטאג שבת, זונטאג און יום-טוב 1 ביימאג

פאפולערע פרייזען.

דערמיט דריקען מיר אויס דעם טיפסטען בייליד אונזער פריינד

יוזשעק וואלפיש און פאמיליע

צוליב'ן טויט פון זייער מוטער

נ.ע. אסתר פייגע וואלפיש

זייט געטרייסט!

דוד זילבערבערג און פרוי,
איזאק דאווידאוויטש און פרוי

מאשין-לעכער

ווערען אנגענומען אויסצונייען ביי

ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

וואלד-ערהאלונגס-פלאץ פון העכסטען הייל-קלימאטישען ווערט

RAFAŁÓWKA

koło Sieradza nad Wartą

פארצעלעס אויף צו בויען הייזער און ווילעס

צו פערקויפען אין א זעהר בעגרעניצטער צאהל אויף זעהר גינסטיגע בעדינגונגען צום פרייז פון 1 זל. פאר א קוואדראט-מעטער צוזאמען מיט פראכטפולע 30 — 40 יעהריגע סאסנאווע ביימער.

די געגענד „Rafałówka" געפינט זיך צווישען 6000 מארגען סאסנאווע וואלד, בעזיצט אנ'אויסגעוועהנליך-געזונדען און טרוקענעם קלימאט, זויבערע לופט, אויסנאהמס-טרוקענקייט, בעוואוסטע זויבקייט א. א. וו. מאכען פון **Rafałówka** אנ'אָאזע פון געזונד, אינמיטען שטח פון ווארשא, פאזען און לאדז.

גלענצענדע באהן- און אויטאבוס - פערבינדונג (פון לאדז — נאר א שעה רייזע, פון ווארשא און פויזען — 3 שעה). פערלייכטערטער בוי פון הייזער און ווילעס (געבען די גרויסע צוויי צענטלניעס אויף א מרחק פון $1^{1}/_{2}$ קילאמעטער מיט'ן שאסיי), מעגליכקייטען פון דער ענטוויקלונג פון א ערהאלונגס-פלאץ, בוי פון א קאסינא און האטעל.

דער בעקאנטער ארצט-נאטוראליסט

OSKAR WOJNOWSKI

האט בעזוכט א סך געגענדען אין פוילען מיט'ן צוועק צו בויען זיין סאנאטאריום און האט אנערקענט **RAFAŁÓWKA** צוליב איהר קלימאטישע געגענד און נעוואוקס אלס

דאס געזונדסטע ארט אין פוילען

און האט אנגעהויבען אויף דעם געקויפטען שטח צו בויען א גרויסען

נאטור-היילוויסענשאפטליכען סאנאטאריום

אנמעלדונגען נעהמען אן:

Zarząd „Rafałówki"

w Miedzinie, p. Sieradz, Tel. Sieradz, 81
w Warszawie, Szpitalna 1, Tel. 649-04
w ŁODZI, PIOTRKOWSKA 55, Tel. 211-40

פערלאנגט אומזיסטע גענוי-אילוסטרירטע פראספעקטען!

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאדז
14 מאי 1931

דער גורל
פון יודישע געזעצע

אַזאַ מזל האָבען שוין יודישע פּראָיעקטען! ווען מיר זאָגען יודישע פּראָיעקטען, מיינען מיר נישט דיקא פּראָיעקטען, וואָס זיינען דורך [illegible] פערפאַסט אָדער אַריינגעטראָגען געוואָרען, נאָר פּשוט פּראָיעקטען, וואָס האָבען אַ שייכות מיט יודען, מיט יודישע ליידען און פריידען, (מעהר ליידען באַטירליך ווי פריידען) מיט יודישע צרות און נויט. אַזעלכע פּראָיעקטען, אַז זיי זענען שוין גוט דורך די פערפאַסער בעגרינדעט געוואָרען מאַראַליש, פּאָליטיש, יורידיש און טעכניש. אַז מען איז שוין גוט איבערציינט, אַז עס איז כדאי און עס איז אַ יושר, דעם פּראָיעקט צו מאַכען פאַר אַ געזעץ, — מעלדען זיך וואָס אַמאָל פרישע מניעות. מען זאָגט חלילה נישט, אַז די יודען דאַרף מען דאָס נישט געבען, אַז די יודען זענען נישט ווערט, מען זאָל זיך פאַר זיי אָנשטרענגען און מאַכען אַנ־אויסנאַהמע פון ביז איצטיגען כלל, אדרבא, מען האָט גאָרנישט צו די יודען, נאָר דער פּראָיעקט גופא איז עפּעס נישט אין גאַנצען... מען געפינט דערין אַ סיחרא, אַ פאָרם־פעהלער, טאַקע לטובת דעם געזעץ גופא, טאַקע דאָס געזעץ זאָל אַרויס־קומען בעסער עס זאָל ענטשפּרעכען דעם צוועק, נאָר... דערווייל שיקט מען דעם פּראָיעקט צוריק, מען לאָזט איהם נאָך נישט ווערען קיין געזעץ, און אַזוי געווינט מען [illegible] דאָך צייט, [illegible] ביז דער פּראָיעקט וועט נאָך אַמאָל קומען אויף דער טאָג־אָרדנונג, ביז מען וועט זיך נאָך אַמאָל מוזען דערמיט מטפל זיין וועט זיך שוין מסתמא אַ נייער תירוץ געפונען די לצרה בשעתה...

אַזוי איז געווען מיט דעם פּראָיעקט וועגען אָבשאַפען די צאַרישע בעגרענצונגען. דעם פּראָ־יעקט האָט ווי מיר אַלע ווייסען, דורכ[illegible]אַכט נישט נאָר גלגול מחילות, נאָר שבעה מדורי גיהנום, אַרויף אויפ'ן טיש, אַראָב פון טיש, אַריין אין דער קאָמיסיע, אַרויס פון דער קאָמיסיע און דער צווישענצייט האָט מען געמאַכט ערגענצונגען, צו־זאַצען, ענדערונגען, מען האָט געאַרבייט, ביז... עס איז ווידער געפונען געוואָרען עפּעס אַ פאָרם־פעהלער און ווידער גאָרנישט...

עס זענען אַוועקגעגאַנגען יאָהרען, ביז די יודישע געזעלשאַפט האָט זיך דערלעבט צו זעהען אַ סוף צו אָט די דאָזיגע צאַרישע בעגרענצונגען, וואָס זענען באמת געווען אַ חרפה, אַ שאַנד פאַר א קולטור־מלוכה. בעגרענצונגען, וואָס עס איז באמת געלעגען אין אינטערעס פון דער מלוכה אַליין כמעט נאָך מעהר ווי אין אינטערעס פון די יודען, אַז זיי זאָלען איין מאָל פאַר אַלע מאָל פערשווינדען און עס זאָל פון זיי נישט בלייבען קיין שריד ופליט.

דעמזעלבען גורל האָט אויך דער פּראָיעקט וועגען זונטאָגס־רוה, יאָהרעלאַנג ווערט דעריבער דעבאַטירט אין סיים, אין סענאַט, אויף פערזאַמלונגען און אין דער פּרעסע, אַז די זונטאָגס־רוה איז סיי לויט קאָנסטיטוציע, סיי לויט יושר אַ גרויס אומרעכט פאַר יודען, אַז דער יוד, וואָס צאָהלט מעהר שטייערען, נישט נאָר אַבסאָלוט, נאָר אויך רעלאַטיוו, טאָר נישט ליידען נאָר דערפאַר, ווייל ער היט אָב זיין רעליגיע און האַלט שבת.

ביז איצט האָט מען עס פערשטאַנען מיט פער־שידענע קונצען און שטיקלעך דאָס געזעץ וועגען מילדערונג פון זונטאָגס־רוה אבצושאַפען און צו באַגאַטעליזירען, אַזוי, ביז היינט איז עס אַ חלום פון אַלע אַנשטענדיגע מענשען און אַ געשפּענסט פאַר אַלע אַנטיסעמיטען...

איצט הייסט עס, אַז די רעגירונג גרייט צו אַ געזעץ, וואָס הויבט אויף די זונטאָגס־רוה און ערלויבט צו האַנדלען אַ פאָר שעה פאַרמיטאָג און אַ פאָר שעה נאָכמיטאָג.

די ביז איצטיגע ערפאַהרונג אין דעם דאָזיגען ענין זענען אַפילו זעהר טרויעריג און שטימען פּעסימיסטיש, אָבער מי יודע! אפשר זענען די מאַסגעביגע קרייזען קלוג געוואָרען: עס וואָלט געווען די העכסטע צייט!

י. פ.

שעהמען זי זיך, ה' באַנדיט!
ווי אַזוי קאָן מען רעאַגירען אויפ'ן ווילדען אַנטיסעמיטיזם פון די מעקסיקאַנער באַנדיטען

וועגען די טרויעריגע געשעהענישען אין מעקסיקא, וואו דער אַנטיסעמיטיזם האָט זיך מיטאַמאָל צושפּילט אין דער גאַנצער באַרבאַרישער נאַקעט־קייט און אכזריות, שרייבט ד"ר י. טהאָן אין אַנ'אַר־טיקעל „דער מעקסיקאַנישער באַנדיטיזם":

„מעקסיקע האָט איהר איינגעשטעלטען סטיל און ענדערט איהם כמעט קיינמאָל נישט. און דאָס איז נישט אַזוי ווייט דער סטיל פון וואָרט, ווי דער סטיל פון מאָרד. דאָרט, אין יענעם בעקאַנטען לאַנד, הויבען זיך אָן פּאָליטישע דיסקוסיעס מיט מעסער, און ענדיגען זיך מיט שווערער אַרטילעריע. די פּאָ־ליטישע פּאַרטייען אונטערשיידען זיך דאָרט נישט פּרינציפּיעל, בלויז מיט דער שנעלקייט פון די פיהרער, וואָס איינער האָט שנעלערע פיס, אַלץ גיכער קומט ער צו צו דער מלוכה־קאַסע, געניסט ווי לאַנג ער קאָן, ד. ה. אַזוי לאַנג ביז דער נאָכ־פאָלגער זיינער וועט בעוויזען צו קומען צו דער מעטע. פון אַזאַ מאַטעריאַל שאַפען זיך אין מעקסיקע פּרעזידענטען. כמעט אָהן אויסנאַהם שטאַמען זיי פון באַנדען־פיהרערס, וועלכע ס'איז געלונגען זיך ווי געהעריג צו בעוואָפענען.

דערפון נעהמט זיך, אַז דאָס לאַנד, וואָס איז אונגעהויער רייך, אַ לאַנד, וואָס איז אונגעהויער גרויס. שטעהט זיך דאָך פאַר אַנ'אויסנאַהם צווישען די לענדער, וואָס רעגירען מיט דער וועלט.

ס'איז קלאָר און באַטירליך, אַז יודען מיידען ווייט אויס אַזאַ לאַנד און אַזאַ געזעלשאַפט. יודען קאָנען דאָך נאָר עקזיסטירען אין אַנ'אַטמאָספער פון סטאַבילער אָרדנונג, דאָרט, וואו עס הערשט אַ געזעץ, יודען קאָנען נאָר דאָרט עקזיסטירען, וואו דער אינסטינקט פון דער געזעלשאַפט איז ווייט פון בלוטדורשטיגקייט און וואו דאָס הומאַניטאַרע רעכט היט אָפּ פאַר עקסצעסען.

דערפאַר טאַקע איז די יודישע עמיגראַציע קיין מעקסיקע אַ מינימאַלע, הגם די עקאָנאָמישע מעגליכקייטען דאַרפען די יודען שטאַרק צוציהען, די צאָהל יודען אין מעקסיקע איז אַ קליינע און אין ערגעץ איז נישטאָ קיין נייגונג אַהין צו ווענדען גרעסערע כוואַליעס פון עמיגראַנטען.

און דאָך האָט זיי דאָרט געטראָפען די ברוטאַלע באַנדיטישע פויסט, האָט זיי געטראָפען אַזוי אכזריות־דיג, אַז די וועלט האָט אַ ציטער געטון.

איבערגעבענדיג די געשעהענישען, וואָס זענען לעצטענס פאָרגעקומען אין מעקסיקע, שרייבט ווייטער ד"ר טהאָן:

וואָס קאָן מען טון דערצו? ווען אונז טרעפט אַנ'אומגליק אין אַ קולטורעלער געזעלשאַפט, וואָס איז עמפּינדליך אויף געוויסענסביסען, פּרובען מיר אויף דעם אָדער יענעם אופן וועקען דאָס דאָזיגע געוויסען, מיר אַפּעלירען צום געוויסען פון דער גאַנצער וועלט. און עס פּאַסירט, אַז דער פערפאָל־גער פערשעהמט זיך, אַז ער האָט מורא פאַר פער־אורטיילען [illegible] פערדאַמונג פון דער וועלט, לכל הפחות זענען בעסערע טיילען, אָבער וואָס זאָל מען טון מיט דער מעקסיקאַנישער באַנדע און מיט איהר שעף? צי וועט זיך דער מעקסיקאַנישער באַנדיט פערשעהמען?

5 יאָהר נאָך דער מאַי־איבערקעהרעניש
די אָפּאָזיציע מאַכט טרויעריגע סך־הכל'ען

ד. 13־טען ד. ח. איז געוואָרען 5 יאָהר פון דער מאַי־איבערקעהרעניש אין פוילען, די אָפּאָזיצ־יאָנעלע פּרעסע פיהרט אונטער סך הכל'ען פון די פינף יאָהר סאַנאַציע און ווייזט אויף, אַז ביים איצ־טיגען מאָמענט געפינט זיך דאָס לאַנד אין אַנ'ערגע־רען מצב, ווי פאַר דער איבערקעהרעניש.

די ענדעקישע „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ" שרייבט:

„היינט איז שוין אין פוילען נישטאָ קיין איין מענש, וועלכער זאָל נאָך האָבען די אילוזיע, אַז דער רעגירונגס־לאַגער איז פעהיג צו רעאַליזירען די צוגעזאָגטע רעפאָרמען און צו זיכערען פאַר פוי־לען די שעפערישע פּאָליטישע און ווירטשאַפטליכע ווערטען, וועלכע זענען אונבעדינגט נויטיג פאַר'ן ווייטערדיגען פּראָגרעס.

„עס זענען צורונען געוואָרען אַלע אילוזיעס, און די דעראָבערונג פון פינפיאָהריגען פעריאָד רעדט צום בעסטען אַליין פאַר זיך, צי איז אַמאָל געווען אין פוילען מעהראונגערעכטיגקייט, ווי היינט? צי האָט דער פּרינציפּ פון רעכט און רעכטמעסיגקייט זיך נאָך אַמאָל געפונען אויף אַזאַ מדרגה, ווי ביים איצטיגען מאָמענט?"

אין זעלבען נוסח שרייבט אויך דער פּ.פּ.ס.־יי־שער „ראַבאָטניק":

„די איבערקעהרעניש איז געמאַכט געוואָרען אין מאָמענט פון אַ שווערען ווירטשאַפטליכען קריזיס און איינער פון די לאָזונגען איז געווען די גע־זונדמאַכונג פון ווירטשאַפטליכען לעבען, ברענגען אין אָרדנונג דעם ביודזשעט, אויסוואָרצלען דאָס באַלעבאַטעווען פון די „קליקעס" און די קאַפּיטאַליס־טישע אנארכיע.

„באַלד נאָך דער איבערקעהרעניש האָט מען אַרויסגערוקט אַלס הויפּט־לאָזונג, וואָס פאָדערט אַ באַלדיגע רעאַליזאַציע — די ענדערונג פון דער קאָנ־סטיטוציע, און וואָס? די מערץ־קאָנסטיטוציע האָט מען „געענדערט" אַזוי גרינדליך, אַז פון איהר איז גאָרנישט געבליבען און קיין נייע האָט מען נישט געשאַפען.

„מ'האָט זיך גענומען צום קאַמף געגען „פאַר־טייאישקייט". דער רעזולטאַט? נעבען די איינציגע פּאַרטייען זענען ענטשטאַנען קאָנקורענץ־פּאַרטייען, וואָס געניסען פון דער [illegible]טערשטיצונג פון דער מאַכט און וואָס דעמאָראַליזירען מיט זייערע מעטאָדען דאָס עפענטליכע לעבען.

און אַזוי אין אַלעמען".

שוין איינמאָל אַ משפּחה
דער פאָטער איז משוגעים־הויז, דער פעטער געמשפּט פאַר אַ מאָרד און בערגוואַלדיגונג, די מוטער העלפט דעם זוהן אין דער רציחה
סענסאַציעס אַרום מאָרד פון בריפּענטרעגער אין בערלין

די אויספאָרשונג אַרום דער ערמאָרדונג פון דעם בריפענטרעגער אין בערלין ברענגט יעדען טאָג אַלץ נייע סענסאַציעס. פּאָליציי האָט איצט פעסטגעשטעלט, אַז דער מערדער איז אַ פּלימעניק פון דעם בעריהמטען פערברעכער פרידריך ריינס, וועלכער האָט אין זומער 1929 דערהרגעט אין די האַרץ־בערג זיין צעהניעהריגען זוהן. אינגיכען נאָך דעם דאָזיגען מאָרד איז ריינס בעפאַלען אין די בערג צוויי יונגע טוריסטקעס און האָט זיי געוואָלט פער־געוואַלדיגען. די טוריסטקעס האָבען מיט גרויס מיה זיך געראַטעוועט פון זיין אָנפאַל. אין געריכט האָט ריינס ערקלערט, אַז ער ליידט פון סעקסועלער דעגענעראַציע און ער איז גענייגט צו סאַדיזם. ער קאָן גוט זיינע איינגעבוירענע פעהלערען און אַזוי ווי ער האָט מורא, אַז זיינע פערברעכערישע נייגונ־גען זאָלען זיך נישט איבערגעבען זיין זוהן, האָט ער בעשלאָסען איהם צו דערהרגענען. דאָס געריכט האָט דעמאָלט פערמשפּט ריינסן צום טויט, אָבער די טויט־שטראָף איז איהם פערביטען געוואָרען אויף איביגע קאַטאָרגע.

דער פאָטער פון ערנסט ריינס, וועלכער האָט ערמאָרדעט דעם בריפענטרעגער, געפינט זיך אין אַ משוגעים־הויז, אָבער עס האָבען זיך שוין געפור־נען מענשען, וועלכע זענען געקומען אין פּאָליציי מיט אַ בעהויפּטונג, אַז דער אַלטער ריינס איז איינ־געזעצט געוואָרען אין משוגעים־הויז לויט דער בע־מיהונג פון זיינע טעכטער, וועלכע האָבען געוואָלט אוועקפּטרען דעם אַלטען פאָטער, ווייל ער האָט זיי נישט געוואָלט לאָזען פיהרען זייער אויסגעלאַסען לעבען.

די מוטער פון ריינסן איז שוין אַרעסטירט צום צווייטען מאָל. פּאָליציי האָט נישט נאָר פעסטגע־שטעלט, אַז זי האָט פון איהר זוהן דעם מערדער בעקומען 2000 מאַרק, נאָר אַז זי האָט גענומען אַנטייל אין צוגרייטען דעם מאָרד, העלפענדיג דעם זוהן צוצוגרייטען דאָס מאָרד כלי־זין. די אַלטע מוטער האָט פערבייהט די בלייענע רעהר, מיט וועל־כער דער בריפענטרעגער איז ערמאָרדעט געוואָרען, אין אַ זאַק, כדי דער זוהן זאָל האָבען בעקוועם, ווען ער וועט מאָרדען.

די עלטערע שוועסטער, זאָפיע ריינס, איז שוין איינמאָל געמשפּט געוואָרען פאַר גנבה. פּאָליציי האָט אַלע גרונדען צו רעכענען, אַז די מיטגלידער פון דער פאַמיליע ריינס זענען בעגאַנגען פיל מאָל גנבות.

גאַנץ אָפט פלעגט זיך מאַכען, אַז ביי די ריינסען פלעגט זיך בעווייזען פיל געלד, און פּאָליציי האַלט, אַז דאָס געלד פלעגט שטאַמען נישט בלויז פון די געליבטע פון די שוועסטער ריינס.

צוויי קאַטעגאָריעס דעזערטירען
פאַרוואָס אַנטלויפען מאַנכע יודען פון די קאָלאָניעס אויף קרים?

מאָסקווע (יט"א) דער „עמעס" האָט די טעג געווידמעט אַנ'אויספיהרליכען אַרטיקעל דער לעצ־טענס אַלץ אָפטערער ערשיינונג [illegible] אַנטלויפען פון די יודישע קאָלאָניעס אויף קרים. דער אויטאָר [illegible] אַרטיקעל טיילט די „דעזערטירען" אויף 2 גרופּען. צו דער ערשטער [illegible] געהערען אַלע, וועלכע זע־נען געפאָהרען [illegible] קאָלאָניעס, כדי צו „בויען זיך אַנ'אייגען הויז [illegible] ווינגאָרטען". זיי האָבען גע־טרוימט צו ווערען פאַרמער לויט דעם אַמעריקאַנער מוסטער. די דאָזיגע עלעמענטען קענען זיך נישט צופּאַסען [illegible] די קאָלעקטיווע ווירטשאַפטס־פאָרמען און זיי קעהרען [illegible] צו די לעגאַלע, האַלב־לעגאַלע אָדער גאָר [illegible] בעפ־בעשעפטיגונגען אין די שטעט. זיי נעמען [illegible] צום האַנדעל־וואַנדעל מיט שפּייז פּראָדוקטען, קליי[illegible], פּאַפּיראָסען א. ו. די דאָזיגע דעזערציע ברענגט נישט קיין שאַ־דען דער קאָלאָניזאַציע.

עס איז אָבער פערהאַן אַ צווייטע קאַטעגאָריע צוריקוואַנדערער, וועלכע פערלאָזט די קאָלאָניעס צוליב דער [illegible] אָרדנונג און אָרגאַניזאַציאָנעלע פעה־לערען.

דער אויטאָר פון אַרטיקעל ווייזט [illegible] אויף פאָל־גענדע נעגאַטיווע זייטען פו דער אַרבייט: די לייט־ונג [illegible] די קאָלאָניעס שטעהט נישט אויף דער געהעריגער הויך, די הכנסות ווערען אָפטמאָל אונ־גערעכט פערטיילט. די קאָלאָניעס ליגען צו ווייט איינע פון דער אַנדערער, דאָס ערלויבט נישט צו שאַפען די נויטיגע שול[illegible] און קולטור־אינסטיטוציעס. מען דאַרף פאַר די יודישע קאָלאָניסטען שאַפען לעבענס־בעדינגונגען, וואָס זענען נאָהענטער צו שטאָטישען לעבענס־שטייגער. די קאָאָפּעראַטיווע בעזאָרגען שלעכט די בעפעלקערונג מיט סחורות.

קלאָנגען וועגען אָפּלייגען דעם ציוניסטישען קאָנגרעס אויף איינינע וואָכען

וויען (יט"א) די שקל־קאָמפּאַניע [illegible] עסטרייך איז פערענדיגט געוואָרען מיט בערך 11 טויזענד פער־קויפטע שקלים. דער עסטרייכישער ציוניזם וועט אויפ'ן 17־טען קאָנגרעס זיין פערטרעטען מיט 4 מאַנדאַטען. אַ פאָרשלאַג פון אַנ'אָפּיציעל ציוניסטי־שער זייט צו פערטיילען די 4 מאַנדאַטען צווישען די וויכטיגסטע 4 גרופּען איז פון די רעוויזיאָניס־טען אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

שטריקערס „נייע וועלט" ברענגט אַ ידיעה פון די רעוויזיאָניסטישע קרייזען אין דער שווייץ, אַז דער קאָנגרעס זאָל ווידער אָפּגעלעגט ווערען אויף עטליכע וואָכען, דאַנעגען די וואַהלען צום קאָנגרעס זאָלען מעהר נישט אָפּגעלעגט ווערען. די ידיעה שטיצט זיך דערויף, וואָס די קאָנגרעס־געביידע אין ציריך איז נישט געדונגען געוואָרען אויף אַ פעסטען טערמין. די דאָזיגע קלאַנגען האָבען זיך ביז איצט פון קיין [illegible] אַנדערען מקור נישט בעשטעטיגט.

ענטוזיאַסטישע אויפנאַהמע פאַר פּראָפ. אַלבערט איינשטיין אין אָקספאָרד

לאָנדאָן (יט"א) פּראָפ. איינשטיין איז אָנגע־קומען קיין אָקספאָרד, וואו ער איז אַרויסגעטרעטען מיט זיין ערשטער פאָרלעזונג וועגען דער רעלאַ־טיוויטעטס־טעאָריע. צו דער פאָרלעזונג זענען גע־קומען פיל הונדערט סטודענטען און פרייע צוהערער. אַכט שומרים האָבען געהיט די אַריינגאַנג, כדי צו פערמיידען אַ קאַטאַסטראָפע פון דעם ריזיגען עולם. ווען פּראָפ. איינשטיין איז אין בעגלייטונג פון וויצע קאַנצלער און פּראָרעקטאָר פון אָקספאָרדער [illegible] אוניווערזיטעט אַריינגעגאַנגען אין פאָרטראַגען־זאַל, איז אויסגעבראָכען אַ שטורם [illegible] ענטוזיאַסטישער אַ־וואַציעס. זיין ערשטע פאָרלעזונג האָט פּראָפ. איינ־שטיין געהאַלטען אין דייטש.

PRYWATNE
Pogotowie Lekarskie
ZIELONA 6, tel. 123-33
tel. 123-33
tel. 123-33
וועט זיין טעטיג בייטאָג און ביינאַכט אָן איבעררייס
וועט קורצליך ערעפענט ווערען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 14 כז אייר תרצ"א

מאי
זון-אויפגאנג 3.53
זון-אונטערגאנג 7.09

היינט לעצטער טאג

אפצוגעבען די צעטלען פון דער בעפעלקערונגס-אנקעטע

דער היינטיגער טאג, דעם 14. מאי איז בע־שטימט געווארען דורך דער רעגירונג און מאגי־סטראט אויף אויסצופילען די בעפעלקערונגס־אנ־קעטע. פון מארגען און וועלען די אדמיניסטראטא־רען און היזוווירטען זיין אפגעבען די אנקעטע־צעטלען אין די מעלדונגס־אמטען. אויף די וועלכע וועלען נישט האבען אפגעגעבען די צעטלען וועלען אין וועלכען ס'איז גאנץ גענוי אנגעגעבען געווארען ארויפגעלעגט ווערען שטראפען.

אלע די וועלכע האבען נאך נישט אויסגעפילט די צעטלען, דארפען זיך פעראינטערעסירען מיט דעם דינסטאגדיגען נומער פון „נייעם פאלקסבלאט", ווי אזוי און וואס פארא אין די אנקעטע־צעטלען דארפען אויסגעפילט ווערען.

מיר מאכען נאכאמאל אויפמערקזאם, אז די אנקעטע דארפען און קענען אויסגעפילט ווערען אויב מ'האט אפילו נישט קיין פאס, אדער אנדערע פערזענליכען דאקומענט.

מיסבריכען אין 5. שטייער-אמט

ארעסטירט א סעקוועסטראטאר און עקזעקוציע-לייטער

(א) אין 5. שטייער אמט האט דער באטעלניק בעמערקט געוויסע נישט פונקטליכקייטען פון די איינקאסירטע שטייערען.

די אויספארשונג, וואס איז געפיהרט דעם אדורכ־געפיהרט געווארען האט ארויסגעוויזען אז דער עקזעקוציע־לייטער באזילי פיגעל און סעקוועסטראטאר מאריאן פושיוואַרסקי האבען פערהאלטען די שטייער־סומען, וואס זיי פלעגען איינקאסירען פאר די געלדער האבען זיי אפט געמאכט הולאנקעס. אזוי ארום האבען זיי פערשווענדעט א גרעסערע סומע שטייער־געלדער.

אויף דער אויספארשונג פון דער פראקוראטור זענען ביידע בעאמטע ארעסטירט געווארען. נאך דער אויספארשונג זענען זיי בעפרייט געווארען אויף קויציע.

ארעסטירט א „פאבריקאנט" פון פאלשע וועקסלען

(א) פאליציי האט ארעסטירט דעם איינוואוינער פון פאמארסקא 104, יאזעף קראיץ, וועלכער פלעגט לאזען אויף גרעסערע פאלשע וועקסלען פאר וועלכע ער פלעגט איינקויפען גרעסערע טראנס־פארטען סוחות ביי היגע פירמעס.

בעת דער רעוויזיע האט מען ביי זיין וואוינונג געפונען צעהנדליגער סטעמפלען פון ווארשאוער, ווילנער, ביאליסטאקער פירמען, מיט די דאזיגע סטעמפלען, פלעגט ער אויסשטעלען די פאלשע וועקסלען וועלכע זענען דורך איהם אויך אונטערגעשריבען געווארען מיט פאלשע חתימות.

די אפערע דערגרייכט העכער 40,000 זל. די אויספארשונג איז ווייטער אין גאנג.

אויסוואורף פערגוואלדיגט פרויען און מיידלעך אין פאביאניץ

ארעסטירט און געבראכט קיין לאדז

(2) זינט א לענגערע צייט האט אין פאביאניץ אן אויסוואורף געווארפען א שרעק אויף פרויען און מיידלעך. אין דער פאליציי האבען זיך געמאלדען א גרעסערע צאהל מיידלעך און פרויען וועלכע האבען דערצעהלט וועגען אן אומבעקאנטען, וועלכער בעפאלט אין די אווענד־שטונדען אין די הינטער־געסלעך, איינזאמע פרויען און פערגוואלדיגט זיי. די געליטענע האבען דערצעהלט, אז דער אויסוואורף פערבארגט דורך פערשידענע שפיצלעך די אליין־גע־הענדע פרויען פערבינדט די הענד און פערשטאפט ס'מויל און פיהרט אויס זיין פערברעכערישע שענד־ליכע טאט. אמייסטענגעליטענע ווערען פערנארט און פערגוואלדיגט אויף די פעלדער ארום פאביאניץ.

אלע בעמיהונגען פון דער פאליציי, צו קומען אויף די שפורען פון דעם שרעקליכען אויסוואורף האבען זיך א לענגערע צייט נישט איינגעגעבען „שותפים" דאס זעלבע געמאכט מיט דעם פריילין אנא פ. וועלכע האט שפאצירט מיט איהר חתן, צווישען די אויסוואורף און דעם חתן האט זיך אפגעשפילט א בלוטיגע געשלעג און רעזולטאט איז דער חתן א צוב אויגעטער געפאלען און די כלה איז פערגוואלדיגט געווארען.

ערשט האט זיך די פאליציי גענומען ענערגיש אויסצוגעפינען דעם שענדליכען אויסוואורף און נעכ־טען איז ער ענדליך ארעסטירט געווארען אין זיין וואוינונג אין פאביאניץ אויף לעגיאנען 13. דער ארעסטירטער הייסט וואויטשעך יאקובטשאק. ביי א קאנפראנטאציע מיט זיינע קרבנות, האבען די לעצטע איהם דערקאנט, איינציגע מיידלעך, וועלכע דער אויס־וואורף האט פערגוואלדיגט האבען געכלעשט ווי באלד זיי האבען איהם דערזעהען.

יאקובטשאקען האט מען געבראכט קיין לאדז און ארייגעזעצט אין דער תפיסה אויף קאפערניק גאס.

אויסגעוועהלט דריי סינדיקען

פאר דער באנקראטירטער לאדזער האנדעלס-באנק

נעכטען 9 אווענד איז פארגעקומען די אלגע־מיינע פערזאמלונג פון דער פעראייניגונג פון פויי־לישע בעלי־חובות פון דער לאדזער האנדעלס־באנק, אויף דער דאזיגער פערזאמלונג ווען טער'ן פאר־זיץ פון אינזש. שילאווסקי זענען פארגעקומען די וואהלען פון קאנדידאטען אויף סינדיקען אין די פערזאגען פון אדוו. ביליק, אדוו. ציגאנסקי, און אינזשיניער שילאווסקי.

די קרעדיטארען האבען בעשלאסען שבת דעם 16 ד.ח. אויף א פערזאמלונג, וואס וועט פארקומען אין קרייד־געריכט צו שטימען אלע אויף די אויבענ־אנגערופענע קאנדידאטען. גלייכצייטיג איז געוועהלט געווארען א יורידישער ראטגעבער פון דער פער־איינינונג אדוו. א. שאראגראדער.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) יאנקעלעוויטש, אלטער מארק 9. שטע־קעל, לימאנאווסקיעגא 37, גלוכאווסקי, נארוטא־וויטשא 4, האמבורג, גלובגא 50, פאוולאווסקי, פיעטרקאווער 307, פיאטרקאווסקי מאמארסקא 91.

„יעאס" אויסגעזוכט קרובים פאר לאדזער יודען:

די היגע אפטיילונג פון „יעאס" האט דערהאל־טען תשובות פון איהרע אויסלענדישע ארגאני־זאציעס פאר פאלגענדע קרובים־זוכער: שאול לי־פינסקי, יעקב פינקעלשטיין, סאלא זאנדמאן, משה ברוך שישער, שלמה סיצאווסקי, פייגע ווידענבוים, אברהם ווארדמאן, פערל ניבערגער, חנה ראט־שטיין, רחל לאה ענאך, אסתר ראזענטאל, קאפעל לאכמאן, צביה מיאדאווא, רפאל קאגאן, טובה לי־בערשטיין, אברהם רידלער, מינדל שניידער, ראר־זענפעלד דבורה - פריווע, זעליג גרינפעלד, ביילע זלאטניצקא, משה ווילף.

אלע אויבענדערמאנטע פערזאנען ווערען גע־בעטען צו קומען אין ביורא פון „יעאס" קילינסקיע־גא אין די שעה'ן פון 10—2 פארם.

פון דער יודישע געזעלשאפט פאר לאנד-הענטשאפט

די היגע אפטיילונג פון דער יודישער געזעל־שאפט פאר לאנדקענטשאפט ארגאניזירט פאלגענדע אויספלוגען: היינט דאנערשטאג 9 אווענד ווערט פאר אין אייגענעם לאקאל א פארלעזונג פון ה' אינזש. מ. שאמעס, וועגען באר־ אויסגראביטונגען. פרייטאג דעם 15 ד.ח. 9 אווענד א פארלעזונג פון ה' אינזש. זשעלינסקי א.ד.ט. „די בעדייטונג פון ראדיא און איהר ענטוויקלונג". נאהענסטע אויס־פליגען: שבת דעם 16 ד.ח. 10.30 פריה — ביער־ברויעריי פון פירמע קיילין. זונטאג דעם 17 ד.ח. 10.30 פריה — ראדיא־סטאציע. פון 22—26 וויטערע אויספליגען: 1) ווילנע און אומגעגענד, 2) ווארשע און קאזשימיעזש.

אינפארמאציעס אין סעקרעטאריאט פיעטרי־קאווער 56 מאנטאג, מיטוואך, און פרייטאג 8 ביז 10 אווענד.

פאבאר פון יאהרגאנג 1910

מארגען פרייטאג שטעלען זיך:

פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 1

(זאקאנטנע 82)

מענער פון יאהרגאנג 1910, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון דריטען פאליציי-קאמיסאריאט, די פאמי־ליען-נעמען פון וועלכע עס הויבען זיך אן פון די אותיות:

M

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 2

(אגראדאווא 34)

די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 7-טען קאמיסא־ריאט — מיט די אותיות:

C M N

פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 3

(אל. קאשטשושקי 21)

פאבאראווצעס פון 1909 פון 3-טען קאמיסאריאט מיט די אנפאנגס-אותיות:

S Sz Ś C W Z Ż

פאר דער פאבאר-קאמיסיע פ. ק. או. לאדז-פאוויאט

(פיעטריקאווער 187)

פאבאראווצעס פון 1910, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון אלעקסאנדראוו מיט די פאמיליען-נעמען

R S T U W Z

רעדוקציעס אין פאבריקען

(ב) נאך דער רעדוקציע, פון ארבייטער, וואס עס איז אדורכגעפיהרט געווארען אין שייב־לערס פאבריק פון 23 ה. ח. האט אויך די פירמע גייער בעשלאסען צו רעדוצירען א בעדייטענדע צאהל ארבייטער.

שטרייק פון טאקסובוסעס און אויטאבוסען

(2) די לאדזער בעזיצער פון טאקסובוסען און אויטאבוסען האבען בעקומען אן אויפפאדערונג פון דער צענטראלע צוצוטרעטען צום פראטעסט־שטרייק דעם 18 מאי נעגען וועג־שטייער.

ליבע צווישען א חסיד'שען יונגערמאן און א פראנצויזישע לעהרערין

זי מאכט איהם סקאנדאלען און ער ווייס נישט וואו זיך אהינצוטוהן

קאכט זיך איצט אין די קרייזען פון די חסידי־שע יונגעלייט מיט א פיקאנטער געשיכטע וואס האט פאסירט מיט א חסידישען יידענעם יונגערמאן, א גאנצע כלל־טוער אין די תפארת און תהלת בחורים און א גאנצער קנאקער אין דער פאליטיק.

ס'איז אויך כדאי צו בעמערקען, אז דער דא־זיגער יונגערמאן איז פון א רייך חסידיש הויז און האט געהאט גענוג צייט פאר כלל־טועריי און פאלי־טיק, דער נאמען פון דעם דאזיגען יונגענמאן איז ראובן, דעם פאמיליען־נאמען וועלען מיר דערוויל בישט אנגעבען.

דער דאזיגער יונגערמאן האט אויך 2 שוועסטער אין פוילישע פענסיעס און זייער פאטער האט אר־ריינגענומען זיך אין שטוב א פראנצויזישע לעה־רערין כדי זייערע טעכטער זאלען, חלילה, נישט פערשעהמט בלייבען צווישען מענשען און זאלען זיך קענען אנרופען מיט א ווארט פראנצויזיש.

די לעהרערין איז דווקא געווען א גאנץ נישט־קשהדיג מיידעל, אנ'אסאבע, א פיגור, א פערשוין ווי ס'געהער צו זיין.

ראובן פערשטעהט זיך, האט נישט געטארט אן וועעזנד זיין בעת די פראנצויזקע האט געלערנט די מיידלעך, אבער עפעס מעשה שטן האט איהם דווקא געצויגען אהיים אין דער שעה ווען ס'איז פארגע־קומען די לעקציע פון פראנצויזיש. די פראנצויזקע איז ראובנען אריינגעפאלען אין זאויג און ר'האט זי שטענדיג בעגלייט מיט זיינע נייגיריגע און ליידענ־שאפטליכע בליקען.

דער לעהרערין איז דער עקזאטישער פלירט שטארק געפעלען געווארען בעזונדערס איז איהר געפעלען צו פיהרען א ליבע מיט א יוד, א חסיד, א לאנג־געקליידעטען.

האבענס בליקען האט זי אויפגענומען מיט „וואהלוואלען", זי האט איהם געענטפערט מיט שמייכלען, און דאן האט זי איהם אפילו דערלאנגט די האנד ביים קומען און אוועקגעהען.

מיט א צייט שפעטער האט ראובן זי שוין אפגע־ווארט פאר'ן טויער, ווען זי איז ארויס פון דער לעקציע און האט זי בעגלייט אין דער „קאוואלער־סקא" וואוינונג וואו די פראנצויזין האט געוואוינט.

אלזא, פון דעם דאזיגען שולדיגען פלירט, האט זיך ענטוויקעלט א ליבע, פון דער ליבע האט עפעס די פראנצויזין פערלוירען די שלאנקע פיגור, און סוף כל סוף האט זי ראובנען אויסגעזאגט א סוד, אז ביי איהר ווערט אינגיכען געבוירען ווערען א יודיש־פראנצויזישער בירגער.

ראובן האט זיך דערשראקען און האט געוואלט אפהאקען פון עסק אבער די פראנצויזין האט נישט געוואוסט פון קיין שום קונצען און איז אוועק צו ערשט צו ראובנס שוועסטער, דאס הייסט צו איהרע שילערנס און דאן האט זי זיך נישט געפוילט און וועגען אלץ דערצעהלט ראובנס עלטערען.

אין שטוב איז געווארען תשעה־באב, אויף אזא זאך האט זיך קיינער נישט גערייכט, מ'האט געפרובט מיט דער פראנצויזין צו רעדען, צו בעטען, מיט געלד מיט רחמנות, ס'האט גארנישט געהאלפען, די פראנ־צויזין האלט, אז ראובן וועט זיין פאר איהר א טער מאן. דערוויל געפינט זיך די לעהרערין אין די הויכע חדשים און מען געפינט נישט קיין אויסוועג צו דער לאגע.

אזוי ווי ראובן בעהאלט זיך פאר זיין גע־ליבטען פראנצויזיש־רעדענדען שאך האט זי איהם אנגעהויבען ארומצוזוכען, ערגעצווען האט זי איהם טאקע אויפגעזוכט אין א חברה ביים, וואו ראובן איז א פערוואלטונגס־מיטגליד און בעת דארט איז פארגעקומען א פערזאמלונג האט זי איהם געמאכט א ווילסטען סקאנדאל.

קאכט זיך איצט טאקע צווישען די קרייזען, פון חסידישע ווגלייט ראובנען דארף מען נישט מקנה זיין..

פון היינט 12 ביינאכט

נייער פאהרפלאן אויף די באהנען

מארגען דעם 15־טען ד.ח. וועט שוין גילטיג זיין דער נייער פאהרפלאן וואס זעהט פאר א רייה קאמוניקאציע־פערלייכטערונגען: דער צוג פון קראָ־קא קיין לאדז, וואס איז אפגעגאנגען 5 מינוט נאך 12 ביינאכט וועט איצט אפגעהן פון קראקא מיט 20 מינוט פריהער, אויך דער צוג פון לאדז קיין קראקא וועט אפגעהן מיט א האלבע שעה פריהער.

דער צוג קיין טורען וועט אפגעהן מיט אנ־דערטהאלבען שעה שפעטער, ווי ביז אהער. דער צוג קיין סקאלמיעזשיץ וועט אפגעהן 20 מינוט נאך 12 ביינאכט; דער צוג וואס געהט איצט אפ 10 מיט 20 אווענד וועט אפגעהן 9 מיט 45 מינוט אווענד; דער צוג, וואס געהט אפ 19.30 אווענד, וועט אפ געהן 19.25 אווענד.

קיין פויזען דורך פויזען און טשאלקאוו וועט געהן א נייער צוג פון ווארשא 11 א זייגער 25 מינוט אווענד.

פון היינט צוועלף ביינאכט איז גילטיג דער נייער פאהרפלאן.

—==:0:==—

הכנות צו די קהלה-וואהלען

די וואהל-קאמיסיע בעשטעטיגט נאך 5 קאנדידאטען-ליסטעם

נעכטען איז ווידער פארגעקומען א זיצונג פון דער הויפט-וואהל-קאמיסיע. ס'זענען בעשטעטיגט געווארען די ליסטע 12 (ציוניסטישער וואהל—קאמיטעט), 13 (פון ראספושער און סאביאניצער חסידים), 15 (ציוניסטישער ארבייטס-בלאק), 16 („מזרחי") און 18 („אגודה").

היינטיגער גראנדיעזער מיטינג פון ציוניסטישען וואהל-קאמיטעט

היינט, דאנערשטאג 8.30 אווענד קומט פאר אין פילהארמאניע זאל א גרויסער מיטינג געווידמעט די וואהלען צו דער קהלה. מיט דער בעטייליגונג פון ד"ר י. גאטליב, פון ווארשא, דעפ. ד"ר ראזענבלאט, רעד. י. אוגער, לאווניק א. יאפעל, מ. ח. רומקאווסקי, מ. לימאן, אינזש. י. זשעלינסקי, וועלכע וועלען ארויסטרעטען מיט רעדעס אויף ד.ט.: „אונזערע אויפגאבען אין דער יודישער קהלה".

פון ציוניסטישען יוגענד וואהל-קאמיטעט

אויפ'ן רוף פון ציוניסטישען וואהל-קאמיטעט האט זיך די ציוניסטישע און נאציאנאלע יוגענד געשטעלט מאסענווייז צו דער וואהל-ארבייט לטובת דער ליסטע נומער 12. נעכטען האט זיך אין סעקרעטאריאט פון יוגענד-וואהל-קאמיטעט שרודמיעיסקא 29 (פריוהער צעגעלניאנא 4) אנגעהויבען די רעגיסטראציע פון דער יוגענד, היינט אין משך פון טאג פון 10—1 פארמ. און 4—6 נאכמ. וועט די רעגיסטראציע פארטגעזעצט ווערען. מעלדען דארפען זיך אלע מיטגלידער פון די יוגענד-ארגאניזאציעס ווי אויך די יוגענד, וואס איז נישט ארגאניזירט אין בעזונדערע פערבאנדען.

מיטינג פון קליינהענדלער

אין אלטשטעטישען קליינהענדלער-פעראיין איז פארגעקומען א פערזאמלונג וועגען די וואהלען צו דער יודישער קהלה,

נאך די רעדעס פון די ה"ה מנחם קירשבוים, פידלער, מינץ און אנדערע איז בעשלאסען געווארען צו שטימען פאר דער ציוניסטישער ליסטע נומער 12.

מיטינג פון ליסטע 17

דער צענטראלער האנדווערקער-פערבאנד, פאלודניאווא 4, וואס בעזיצט די ליסטע נומער 17, ארדענט איין היינט 8 אווענד אין אייגענעם לאקאל א וואהל-מיטינג וועגען די אויפגאבען פון דער יודישער קהלה. עס טרעטען ארויס א ריי רעדנער: אדוו. שטרויך, מאשענבערג, אדינאנס, ראטמ. מ. פיין, פרנס ר. האפמאן א. אנד. דער מיטינג האט ארויסגערופען גרויס אינטערעס.

א יוגענד-וואהל-פערזאמלונג

נעכטען אין אווענד איז אין זאל פון „התאחדות" פארגעקומען א יוגענד-פערזאמלונג געווידמעט די קהלה-וואהלען, נאך די רעפעראטען פון די ה"ה י. שאליט, ג. ליכטענשטיין און שרעטער ווערט בעשלאסען צו ארגאניזירען די ציוניסטישע ארבייטס-יוגענד צום קאמף פאר'ן נצחון. עס איז געוועהלט געווארען א קאמיסיע.

אומפארטייאישע רעליגיעזע יודען

נעכטע ןאיז פארגעקומען אן אלגעמיינע פערזאמלונג אין לאקאל פון כנסת ישראל פיעטריקאווער 82 פון די אומפארטייאישע רעליגיעזע יודען אונטער'ן פארזיץ פון ר' בנמין [illegible], וועגען די פארשטעהענדע קהלה-וואהלען, עס איז געוועהלט געווארען א וואהל קאמיטעט.

פון האנדעלס-געריכט

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון האנדעלס-געריכט איז אפגעשאפט געווארען דער אויפהאלטאשטש וואס איז ערקלערט געווארען אויף דער פירמע ר. ק. ליסאווסקי. קילינסקי 147, אין חודש יאנואר.

*

אויף דערזעלבער זיצונג איז בעשטעטיגט געווארען דער אפמאך פון די קרעדיטארען בנוגע דעם באנקראט פון באשע מילנער.

צוליב דעם וואס די סיבות פון מילנערס באנקראט זענען פערדיכטיגט. האט דאס געריכט בעשלאסען איבערצושיקען צו דער פראקוראטור די אקטען.

*

דאס געריכט האט צוגעפסקענט א פערבאנד פון קרעדיטארען פון דער באנקראטירטער פירמע מאזא, וואפזי אין יאנואר לובינסקי, נאווראט 87.

שטייער-אמט וויל נישט שענקען

די שטייער-חובות פון דער באנקראטירטער האנדעלס-באנק

(ב) ווי בעוואוסט האבען די ענגלישע קרעדיטארען פון דער באנקראטירטער לאדזער האנדעלס-באנק געמאכט אפהענגיג דאס סאנירען דעם פינאנציעלען מצב פון דער באנק, פון דער שטעלונג פון דער פינאנץ-מאכט צו די שטייער-חובות.

ווי מיר דערוויסען זיך, האבען די אונטערהאנדלונגען מיט'ן דירעקטאר פון שטייערען-דעפארטאמענט, נישט געבראכט קיין רעזולטאט. דאס פינאנץ-מיניסטעריום שטעהט אויפ'ן שטאנדפונקט פון פולשטענדיג אויפקלערען די פערברעכענס פון דער באנק פון קאפיטאלען און שטייער-געביטען.

אכטונג!

די פירמע

מענדיל בארנשטיין

30 נאוואמיעסקא 30

מאכט בעקאנט, אז אונאפהענגיג פון דעם דורכגעפיהרטען בוי-רעמאנט ווערט דער

פערקויף

— פון —

וויין, בראנפען און ליקער

ווייטער אהן שטערונג

פארטגעזעצט

איינגאנג פארלויפיג דורכ'ן הויף

30 נאוואמיעסקא 30

אורטייל אין פראצעס וועגען מיסברויכען אין דער פאביאניצער מיהל

(א) אין דריטען טאג פון פראצעס וועגען די מיסברויכען אין דער מיהל אין פאביאניץ, האט דאס געריכט נעכטען ארויסגעטראגען אן אורטייל לויט וועלכען דיבעשולדיגטע וויים, יאקוב און חיים פוקס זענען בעפרייט געווארען, פון יעדער שטראף, ווייל עס איז נישט בעוויזען געווארען אז זיי זענען שולדיג אין די חטאים, וואס די בעשולדיגונג האט זיי פארגעווארפען.

נייע אויטא-קארעטע פאר דער נאכט-פאגאטאוויע פון „לינת הצדק"

נעכטען האט מען פון דאנציג קיין לאדז געבראכט די נייע אויטא-קארעטקע פאר דער נאכט-פאגאטאוויע פון „לינת-הצדק".

די דאזיגע קארעטקע איז איינגעארדענט לויט די מאדערנסטע פאדערונגען פון דער טעכניק אין היגיענע און איז געשענקט געווארען איינגאנצען פאר לינת הצדק דורך דעם היגען נדבן א. א גראסלייט.

די בענייאונג פון דער קארעטקע וועט פארקומען אויף א זעהר פייערליכען אופן היינטיגען זונטאג פארמיטאג אויפ'ן פלאץ פון די פייערלעשער קאנסטאנטינער 4

די פארשטעלונגען אין פילהארמאניע

שבת בייטאג ווערט געשפילט די פיעסע וועלכע האט לעצטענס געהאט א גרויסען ערפאלג „דער אייביגער נאר". דאס פובליקום וועלכעס האט לעצטען דינסטאג אנגעפילט דאס טעאטער האט הארציג געלאכט פון די שטארק קאמישע סיטואציעס וועלכע שפילען זיך אפ אין דער פיעסע.

שבת און זונטאג 9 א זייגער ווערט געגעבען די לעצטע צוויי מאל דורך משה ליפמאנס אנסאמבל די סענסאציאנעלע פיעסע „ציאנקאלי".

DZIŚ W RADJO

Godz. 19.30

Komedja

„Dzień bez kłamstwa"

היינט ערעפנונג פון פארק-העלענאוו

היינט קומט ענדליך פאר די ערעפנונג פון אונזער פרעכטיגען פארק העלענאוו. די ערעפנונג הויבט זיך אן מיט א מוזיקאלישען פריהמארגען אויסגעפיהרט פון סימפאנישען ארקעסטער אונטער דער ליישונג פון אלעקסאנדער טירנער.

פינף א זייגער נאכמיטאג קומט פאר א פאפולערער קאנצערט. די ביידע קאנצערטען פערשפרעכען צו זיין זעהר אינטערעסאנט, די נעכסטע פאפולערע קאנצערטען וועלען פאר'קומען שבת און זונטאג פינף א זייגער נאכמיטאג און דער צווייטער פריהמארגען-קאנצערט וועט פארקומען זונטאג דעם 17-טען 11 א זייגער פארמיטאג.

דער פארק איז אינגאנצען אויפגעפרישט, מאדערניזירט און וועט [illegible] זעהן די בעסטע ספערען פון אונזער שטאט.

דאס צוגענגליך-מאכען צו כאפען פיש וועט זיכער ווערען פאר די ליבהאבער פון ווענדקע-פישפאנגען אן אמת'ע פרייד.

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, ד. 14 מאי 1931

10,15 טראנסמיסיע פון א גאטעסדינסט, 11,58 צייט-סיגנאל, 12,15 סימפאניע פון ווארשאווער פילהארמאניע, 14,00 הפסקה, 15,20 מוזיק, 15,40 פראגראם פאר קינדער, 15,55 דיאלאגען, 16,10 פארלעזונג וועגען פאטאגראפיע, 16 30 גראמאפאן-פליטען, 16,55 גראמאפאן-פליטען, 17,15 פארלעזונג, 17,40 קאנצערט פון מאנדאלין-ארקעסטער, 18,30 לידער-געזאנגען פון מאריא דידור, 19,00 פערשידענעס, 19,20 גראמאפאן-פליטען, 20,15 אפערעטקע „די שענסטע פון די פרויען", 22,15 פעליעטאן, 22,30 קאמוניקאטען.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע", נארוטאוויטשא 20

ליישונג: א. בעזמאן.

גאסטשפילען פון ווארש. „סקאלא"-טעאטער

אונטער דער ליישונג און מיט'ן אנטייל פון בעריהמטען ארטיסט און רעזשיסער

משה ליפמאן

שבת, דעם 16-טען מאי, 4 נאכמ. פרייזען פון 80 גר. ביז 2.50 זל.

ענטוזיאזם און ענטציקונג! אפלאדיסמענטען אהן אויפהער פאר אונזער גרויסן שלאגער!

„דער אייביגער נאר"

אין 3 אקטען. ראלען: הערש דווארקין—משה ליפמאן; מנשה פופסקי—יעקב פישער.

שבת, דעם 16-טען, זונטאג, דעם 17-טען מאי, 9 א זייגער אווענד

אויפ'ן פערלאנג פון פיל טויזענדער בעזוכער, וועלכע האבען נישט געהאט די מעגליכקייט צו זעהען אונזער גרויסען סוקצעס, וועלכער געהט כסדר ביי אויספערקויפטע הייזער

לעצטע 2 מאל!

„ציאנקאלי" פון ד"ר פר. וואלף אין 3 אקטען (8 בילדער)

קינדער און יוגענד ביז 16 יאהר—איינגאנג פערבאטען.

מאנטאג, ד. 18. מאי, 9 אווענד-פארשטעלונג לטובת דעם יוד. טאפעצירער-צעך אין לאדז.

געשפילט ווערט ס'לעצטע מאל ה. לייוויק'ס **„הירש לעקערט"**

אין אלע פיעסען בעטייליגען זיך: פרויען: עני ליסאן, בארקא-פישער, לילא יאקובאוויטש, ר. ליובארטאווסקא, מ. קייזעראוויטש. מענער: משה ליפמאן, ש. וויינטרויב, סעם בראנעצקי, יעקב פישער. ח. ניסענצווייג, ד. האמבורגער, ש. בליאכער, א. בלאט.

בילעטען שוין צו בעקומען אין דער קאסע פון טעאטער פילהארמאניע.

בעמערקונג: וואוילטעטיגע פארשטעלונגען ווערען פערקויפט צו מעסיגע פרייזען.

קינא ERA פריהער פלארא

זאווישא 22 (באלוט)

אנהויב 5 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב 1 בייטאג

פערשטארקטער סימפאנ. ארקעסטער

היינט און פאלגענדע טעג! דאס גרעסטע עראטישע מייסטערווערק א. ג.

„די ליבע אין קייטען"

(דער סעקסועלער הונגער)

גרויסע זיטען-דראמע אין 12 אקטען.

— — אין די הויפטראלען: — —

ANITA DORRIS, MALY DELLSCHAFT I WALTER SLEZAK

אויסער'ן פראגראם: וואס חיות האבען אונז צו דערצעהלען.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון „מושב זקנים"

זונטאג איז אייגענעם לאקאל אבגעהאל־טען געווארע׳ די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון „בית מחסה לזקנים". פרעזעס ב. א. גליקסמאן עפענט די פערזאמלונג און ווייזט אן, אז די היי־יעהריגע גענעראל-פערזאמלונג דארף בעצייכענט ווערען אלס א שטיקעל יובל אין דער עקזיסטענץ פון דער וויכטיגער אינסטיטוציע. כדי געהעריג צו פייערן די דאזיגע דאטע, איז די פערוואלטונג צו־געטרעטען בויען א נייע אפיצינע, אין וועלכע ס׳וועלען זיך געפינען צוויי קראנקען-צימערן, 1 גרויסער שפייז-זאל פאר די זקנים און אויפ׳ן צווייטען שטאק וועט זיין פלאץ פאר נייע 20 פענסיא־נערען.

עס נעמט דאן איבער דעם פארזיץ ה׳ גרשון ניימאן.

פון טעטיגקייטס-און ציפער-באריכט שטעלט זיך ארויס, אז אין „בית מחסה לזקנים" צעהלט היינט 180 זקנים און זקנות אין עלטער פון 70 ביז 108 יאהר. הגם דער קריזיס איז א גרויסער, די איינקונפטען פון דער אדמיניסטראציע סטייגען נישט אויף אזוי פיל, אז ס׳זאל גענוג זיין געהעריג צו פערפלעגען די אלטע פענסיאנערן, אבער נישט קוקענדיג דערויף ווערען זיי זעהר גוט פערפלעגט. די פערוואלטונג האט געמאכט זעהר גרויסע אנ־שטרענגונגען, כדי נישט צו דארפען מאכען אפ־שפארונגען אויפ׳ן חשבון פון אויסהאלטען די אלטע לייט, און דאס איז בעזונדערס א דאנק דער ענערגיע פון פרעזעס גליקסמאן געלונגען.

דער בילאנס פאר׳ן בעריכטס-יאהר האט זיך געשלאסען מיט א קליינעם דעפיציט פון 4000 זל.

פרעזעס ב. א. גליקסמאן, וועלכער אפעלירט צו די אנוועזענדע, אז זיי זאלען האבען מעהר איינזעהן פאר דער אינסטיטוציע, ווייל די צייט איז א קריטישע, הינדערטער זקנים וואלגערן זיך צוויי־שען הימעל און ערד און ס׳איז נישטא קיין מעג־ליכקייטען זיי ארייצונעמען אין מושב זקנים. אלץ דארפען חלפטן מיט אלץ מצגל כקייטען דורכצו־פיהרען, און וואס שנעלער, דעם איינערגענומענעם נייבוי.

דער באריכט ווערט איינשטימיג אנגענומען און עס ווערט אויך אקצעפטירט דער בודזשעט פאר 1931 אין דער הויך פון 136.000 זל.

לויט׳ן פארשלאג פון דער פערוואלטונג בע־שליסט די אלגעמיינע פערזאמלונג אלס אנערקענונג פאר׳ן פרעזעס ה׳ ב. א גליקסמאן פאר זיין אינ־טענסיווער ארבייט לטובת דעם אויפבליה פון זקנים הויז ארויפצושרייבען אויף זיין נאמען און אויפ׳ן נאמען פון זיין פרוי דאס שפייז-צימער אין נייעם בנין. אין אנערקענונג פאר די מסירות-נפשדיגע לייסטונ־גען לטובת די אינסטיטוציע איז אויך בעשלאסען געווארען צו בעשטימען די אמבולאטאריע אין אל־טען פאוויליאן אויפ׳ן נאמען פון ה׳ שלמה האלצ־מאן און פרוי.

אין דער פערוואלטונג זענען צוריק גע־וועהלט געווארען די ה״ה שלמה האלצמאן, נטע הערשענבערג, שלמה וואלף קאהן, אהרן לובראַ־ניעצקי און קלמן לעווענטאן.

פערענדיגט די אינסטרוקטארען קורסען פון „מכבי"-וועלט-פערבאנד.

אין „בר-כוכבא"-לאקאל, פיעטרקאווער 10, איז פארגעקומען דער פייערליכער אקט פון פער־טיילען דיפלאמען, די אבסאלווענטען פון אינסטרוק־טארען-קורס, וועלכען עס האט איינגעארדענט די לאדזער קרייז-אפטיילונג פון „מכבי"-וועלט-פער־באנד. נאך די רעדעס פון די ה״ה „מכבי" פרעזעס ד״ר זילבערשטראם, אינזש. זשעלינסקי, פון „בר-כוכבא" פרעזעס יעושי וואלף און פיאַם. א. סעגאל, טרעט מען צו פערטיילען די דיפלאמען. פון דער אלגעמיינער צאהל 16 אבסאלווענטען, האבען פאל־גענדע 14 מאן בעקומען אויסגעשטעלט שעהנע אינסטרוקטארען-אטעסטען:

אברהם אבראמאוויטש, בראניסלאוו גערשט, יחזקאל קראקאווסקי, פסח לעווי, הענריק מארגענ־שטערן און זיגמונט ווישליצקי אלע פון „בר כוכבא" — לאדז, אליעזר שטיינמאן („קדימה-לאדז,) שמואל ביאליק („מכבי"—לאסק) הערמאן גרונד (בר-כוכבא" —לאדז), משה ברעסלער און הערש קאמינסקי (ביידע „החלוץ המרכזי"—לאדז) יהודה פרענקעל, יעקב קאנוויטשער און איזאק שלאגמאן (אלע „השומר הצעיר" — לאדז).

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער
אלעע 1-טער מאי 2 (ניי רעמאנטירט) — דירעקטאר: דוד צעלמייסטער.

גאסטשפילן פון דוד הערמאן-טעאטער
מיט׳ן אנטייל פון פרעמיער פון דער ווילנער טרופע
יוסף קאמען

היינט, דאנערשטאג, דעם 14. מאי, 9 א זייגער אווענד און די ווייטערע טעג

דער טויבער

דראמע אין 3 אקטען פון דוד בערגעלסאן.

אינסצעניזאציע און רעזשי: דוד הערמאן. — מוזיק: פראפ. שפערבער.
דעקאראציעס און קאסטיומען: יוסף שליוניאק. — אדמינ. לייטער: א. גאריעלאוו.
בילעטען צו בעקומען אין קאנדיטארי פון ה׳ ראשגאלד (פיעטרקאווער 38)
און פון 6 א זייגער אווענד—אין דער קאסע פון טעאטער.

דיווירטשאפטליכע סיטואציע אין לובלינער וואיעוואדזטווע

די האנדעלס-קאמער שטעלט-פעסט א כסדר׳דיגע פערערגערונג

(פון אונזער קארעספאנדענט)

די לובלינער האנדעלס-קאמער האט פערעפענט־ליכט א נייעם איבערזיכט איבער דער ווירטשאפט־ליכער סיטואציע אין לובלינער און וואהלינער וואַ־יעוואדזטווע פאר׳ן ערשטען קווארטאל פון לויפענדען יאהר:

שווערע סיטואציע אין דער לאנדווירטשאפט

די סיבות, וועלכע האבען פערורזאכט א פער שארפונג פון קריזיס פאריגעס יאהר, האבען גע־ווירקט ווייטער אויך אינ׳ם ערשטען קווארטאל פון לויפענדען יאהר. די ירידה פון די פרייזען אויפ׳ן אויסלענדישען מארק און די פערקלענערונג פון דער קאנסומציע אין לאנד זענען די פרייזען פון ווייץ געפאלען אזוי נידריג ווי נאך קיינמאל נישט, נאך דער מלחמה. דאס זעלבע איז געשעהן מיט קארן.

די ירידה פון עקספארט

דער עקספארט פון תבואה און חזירים האט אינ׳ם ערשטען קווארטאל אנגעטראפען אויף גרויסע שוועריגקייטען. קודם כל דערפאר, ווייל במשך דער צייט האט זיך געענדיגט די גילטיגקייט פון טשעכיש-אונגארישען האנדעלס - טראקטאט און עס איז דעריבער פאר אונז דערוויל פערלוירען געגאנגען דער טשעכישער מארק, אויך קיין אויס־טראליען האט דער זעלבער עקספארט זיך אפגע־שטעלט, ווייל נאך אין חודש יאנואר האט פוילען שוין געהאט אויסגענוצט איהר קאנטיגענט. א חוץ דעם האט זיך במשך דעם בעריכטס-צייט פער־קלענערט דער עקספארט פון אייער און מילכווארג.

אין דער צווייטער העלפט פון חודש פעברואר באכדעם ווי עס זענען געהעכערט געווארען די צאל אפצאהלונגען פאר אריינפיהרען יעדע מין נבואה און אויך דערפאר, ווייל אין ו אמענהאנג מיט׳ן קאלטען פריהלינג האט זיך פארגעזעהען א שוואַ־כער גערעטעניש היי-יאהר האבען די פרייזען פון תבואה און דער עיקר פון קארן און ווייץ גע־נומען שטייגן די דאזיגע טענדענץ איז איינגע־האלטען געווארען אויך דערפאר, ווייל אויפ׳ן אויס אויסלענדישען מארק האט זיך פערבעסערט די קאַ־ניונקטור. נישט קוקענדיג דערויף האט זיך די לאגע אויפ׳ן לובלינער תבואה-מארק גופא נישט געענדערט, ווייל דער באהן-טאריף איז דא א הויכער און מאכט אונמעגליך א געהעריגע קאל־קולאציע. ערווארטענדיג א נייע העכערונג פון די פרייזען האבען די לאנדווירטען זיך אפגעהאלטען פון פערקויפען די תבואה.

נישט קוקענדיג דערויף, וואס עס זענען פראַ־לאנגירט געווארען די צאהלונגס-טערמינען אין די מלוכה-בענק האבען די לאנדווירטען ווייטער גע־פיהלט א מאנגעל אין פינאנץ-מיטלען און די צאהל פראטעסטירטע וועקסלען איז ביי די לעצ־טע ווייטער געשטיגען.

די אינדוסטריע געהט אונטער

די סיטואציע אין דער אינדוסטריע איז אינ׳ם ערשטען קווארטאל געווארען פערערגערט. די פראַ־דוקציע פאלט, א רייה אונטערנעהמונגען האבען בכלל געמוזט איבעררייסען די ארבייט, צום ערגס־טען איז א ך די בראנזשעס, וועלכע זענען פער־בינדען מיט דער בוי-בעוועגונג. קיין מלוכה׳שע קרעדיטען ווערען אויף קיין בוי-ארבייט נישט פאר־אויסגעזעהען און אויך צוליב אטמאספערישע בע־דינגונגען וועט אין דער בוי-ארבייט פארקומען א בעדייטענדע פערשפעטיגונג.

בעזונדערס אונגינסטיג איז די סיטואציע אין דער מעטאל-אינדוסטריע, מינעראל-אינדוסטריע, האלץ-אינדוסטריע.

אין די צוקראווניעס איז די ירידה-פרייזען פון עקספארט געהאמעוועט געווארען צוליב אנ־אינטער־נאציאנאלע פערשטענדיגונג. דער עקספארט ברענגט אבער ווייטער נאר היזק.

בלויז אין דער מילנעריי איז אין די לעצטע וואכען צו בעמערקען א נישט בעדייטענדע אויפ־לעבונג.

די הבטחות, אז עס וועט צוגעאיילט ווערען מיט די סעזאן-ארבייטען און מיט די רעגירונגס-בע־שטעלונגען פאר דער אינדוסטריע זענען אינ׳ם ערשטען קווארטאל נישט רעאליזירט געווארען.

די צאהל ארבייטסלאזע איז אויפסניי געוואַק־סען.

דער מצב פון האנדעל

די שווערע סיטואציע אין האנדעל האט זיך נאכמעהר פערטיפט. צוליב דער ווייטערער אפ־שוואכונג פון דער קויף און צאהלונגס-קראפט פון דער שטאטישער און דארפישער בעפעלקערונג— זענען די פרייזען פון כל׳ערליי סחורות געפאלען. שטארק געפאלען זענען די אומזאצען אין דער קאַ־לאניאל-בראנזשע. ערנעהרונג, טעקסטיל, קאנפעק־ציע און אייזען. ערב די חגאות האט מען אין טייל בראנזשעס, ווי קאלאניאל און ערנעהרונג בעמערקט א שטיקעל אויפלעבונג. אלענפאלס — שוואכער ווי ערב די חגאות פון פאריגען יאהר. אין דער מאנו־פאקטור-בראנזשע איז צוליב די קאלטע וועטערען פארגעקומען א פערשפעטיגונג אין סעזאן.

די קרעדיט-שוועריגקייטען אין די בענק האט געשטערט צו שליסען האנדעלס-טראנזאקציעס. דער האנדעל ליידט פיל פון די ראטעס-פערקויפער, וואס פיהרען זייער האנדעל בעזונדערס קונים אין די שטובען. דער אימפארט פון אויסלענדישע סחורות איז קלענער געווארען, ווייל די בעפעלקערונג ווערט ארימער. די צאהל באנקראטען און אופאדלעס איז געוואקסען.

ל. מ.

ווי אזוי זיך נוהג צו זיין בעת די קהלות-וואהלען

די אדוואקאטען ה׳ יעקב גרינשטיין און י קערנער, וועלכע האבען צו דעם צוועק ארויסגע־געבען א בוך „די פארשריפטען וועגען דער ארגא־ניזירונג פון די יודישע קהלות". וואס ענטהאלטען צ. א. אלע נויטיגע מוסטערן, וועלכע וועלען פער־לייכטערען די קהלות, וואהל-קאמיסיעס, פארטייען און וועהלער אין זייער ארבייט. דאס דאזיגע בוך איז ערשינען דורכ׳ן פערלאג פון דער ווארשאווער יודישער קהלה און איז צו בעקומען אין הויפט־סקלאד ביי דער יורידישער בוכהאנדלונג, ווארשא מיאדאווא 6.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
4 צעגעלניאנא 4
פריהער צעגעלניאנא 36) טעל. 90-216.
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער - שוועכע, אלע ארר אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען
נעמט אן פון 9 – 2 נאכמ. און פון 5– 9 אוועגד
פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-צימער.

דער „פוילישער שטערן"

(31 סענסאציאנעלער ראמאן פון דעם וועלט-קריג

הארי האט מיט א העפליכער פערנויגונג צו־ריקגעקעהרט דאס פאפירעל דער טענצערין, אויס־מורמעלדיג:

— איך בעט איך זעהר אום ענטשולדיגונג.

ער האט אליין נישט געוואוסט, וואס ער רעדט

— אזוי גרויס איז געווען זיין פערוואונדערונג.

— מיין הויז און איך זענען אין אייער רשות.

— און אט דאס צווייטע בריוועל איז פון דעם גראף פלעטענבאך, דעם קרוינפרינצעס אדיוטאנט... איך האף, אז אויך דער דאזיגער נאמען איז אייך בעקאנט! — האט נור-על-דין פארטגעזעצט, בע־האלטענדיג צוריק די פאפירלעך אין האנדבייטעל, און ווייך-מאכענדיג דעם טאן.

צומאכענדיג דעם בייטעל, ה אויפהויבענדיג די בליקען אויף הארי׳ן, האט זי א פרעג געטון מיט א קאקעטישען שמייכעל:

— שוין זשע בין איך אזא אונאנגענעהמער גאסט?

די איז געווען בעצויבערענד: דאס פוטערנע מאנטעל האט זיך איהר ארונ־טערגעשארצט, און עס האב ן זיך ענטפלעקט איהרע וואונדערבארע ווייסע אקסלען... איהר אויבערשטע ליפ האט זיך עטוואס אויפגעהויבען איבער דער בלענדענדער רייה פון די ווייסע ציינער.

הארי האט נישט בעוויזען צו ענטפערען, ווי דערשטימונג פון דער וואונדערבארער פרוי האט זיך שארף געענדערט.

זי האט איהם ארויפגעלייגט די האנד אויף דער פלייצע און מיט תחנונים אריינגעקוקט איהם אין אין די אויגען:

— איהר וועט דאך מיר העלפען, יא?... איך קאן נישט שלום מאכ ן מיט׳ן געדאנק, אז מען האלט מיך אין איין פערפאלגען... פון אלע זייטען יאגט מען מיך, ווי א ווילדע חיה... איך האב אזוי מורא... אך !.. זאגט מיר צו, אז איהר וועט מיך שיצען! זאגט מיר, אז כל זמן איך בין מיט אייך וועט מיר גארנישט פאסירען!

הארי האט געקוקט אויף דער יונגער טענצערין, און נישט געוואוסט אליין, וואס ער האט איהר צו ענטפערען.

זי האט ביי איהם געבעטען אומעגליכעס...

ער איז אבער געווען א זעלבער און נישט קיין פאליציי-בעאמטער, און אין דער טיף פון זיין נשמה האט ער געשאלטען דעם אויפטראג, וואס ער האט בעקומען פונ׳ם קאמענדאנט, און וואס האט איהם אוועקגעשטעלט אין אזא אידיאטישער, ממש אומדערטרעגליכער לאגע.

— זאגט מיר, פארוואס, אייגענטליך, האט איהר אזוי מורא? — האט ער ווייך א פרעג געטון — ווער פערפאלגט אייך?.. פאליציי?..

מיט א מינע פו ן פערראכטונג האט זי אוועקגע־מאכט מיט דער האנד.

— פאליציי גאר?.. פאר פאליציי האב איך קיין מורא נישט! — האט זי אויסגערופ ן מיט פערביטערונג, און ארונטערשלאגען זיך אויף דער סאפקע, האט זי זיך, פערטראכטערהייד פערקוקט אויף דעם פייער אין קאמען:

— דאס גאנצע לעבען מיינס האב איך פער־בראכט אין קאמף, — האט זי פארטגעזעצט נאך א קורצען שווייגען — געקעמפט געגען הונגער, געגען מענער, געגען דער פאליציי... איך האב זיך צוגעוואוינט צו א שווער און ביטער לעבען... ביין, פאליציי שרעקט מיך אפ קנאפ וואס...

— טא פאר וועמען זשע האט איהר פארט מורא? — האט הארי נישט געקאנט פערשטעהען.

נור-על-דין האט איהם נאך אמאל אריינגעקוקט אין די אויגען, און א זיפץ געטון:

— ביי אייך איז א גוטער אפענער בליק... זייט מיר מוחל, נאר איהר זעגט נישט ענגליך אויף א דייטש... ס׳קאן זיין, איך וועל אייך ווען נישט איז ענטפערען אויף אייער פראגע — דאן, ווען איך וועל זיך מיט אייך נעהנטער בעקענען... איצט בין איך מיד... הייסט אייער דינסט, זי זאל מיך אוועקפיהרען אין שלאפצימער... עסען פריהשטיק וועל איך ארויסגיין אייבס א זייגער.

הארי איז מיט א פערנויגונג ארויס פון צימער און א רוף געטון מארטאן.

בעת די אלטע האט געוויזען די טענצערין דעם שלאפצימער, איז הארי געשטאנען אומבעוועגליך פאר׳ן קאמען, און פערטראכט געקוקט אויפ׳ן פייער.

נישט אכטענדיג אויף דער מידקייט נאך דער נישט-געשלאפענער נאכט, האט ער זיך בעפיהלט גאר נישט פערשלאפען.

די דאזיגע אויסטערלישע פרוי, די קאפריזנע, די בעפעהלענדע, די נערוועזע האט געמאכט אויף איהם א טיפען איינדרוק.

זאל ער ארויס אין קאמף מיט איהר?..

אין די געדאנקען האט ער זיך פארגעשטעלט איהר צארט-ציטערדיגען אידעלען ווייסען ביים ווענטעל, און די ביקסען זענען אנגעצילט אויף איהר, אט שיסט מען אויס — און א שוידער איז אדורך איבער זיין לייב.

טשאפטשענדיג מיט די פאנטאפעל איז די אלטע מארטא ארונטער פון די טרעפ.

הארי האט זי א רוף געטון, מחמת ער האט זיך בעצייטענס געכאפט, דאס ער ווייסט נישט, וואו עס געפינט זיך „זיין אייגענער שלאפצימער"...

— לייכט מיר צו, מארטא... איך וויל א קוק טון, צי מיינע ליילעכער זענען אין ארדנונג!..

ער האט איהר דערלאנגט די לאמפ, און איז צוזאמען מיט איהר ארויף אויפ׳ן ערשטען שטאק.

(פארזעצונג קומט).

דאָס יודישע טעאַטער אין פּאַריז

(רייזע איינדריקען)

נישט געוואָלט זיך אַראָפּלאָזען אין יודישע טעאַטערלעך פון פּאַריז און דאָך זיך אַראָפּגעלאָזט. ווי אַזוי וועל איך קענען האָבען געשריבען וועגען אַלץ און וועגען מיין סטיכיע — נישט? בין איך געגאַנגען אין טעאַטער אַריין און געשטעלט אַזוי נישט זיכער די פיס, אַזוי ווי מען שטעלט אַמאָל פיס אין דער פינסטער. איבער געדרעהטע טרעפּ. סידוכט זיך: אָט וועט מען זיך געבען אַ דרעה און איבערקעהרען, אָדער מען וועט גלאַט אַריין ערגעץ אין אַ אומצוכט. און דער פערגלייך איז לחלוטין נישט קיין גוזמא׳דיגער, דער וועג צום יודישען טעאַטער אין פּאַריז איז דורך פינסטערקייטען, געדרעהטע טרעפּ און אומציכטען.

איך פרעג זיך אַליין: פאַרוואָס האָב איך געהאַט אַזאַ פאַרגעפיהל? זענען דאָך פאַרהאַן אין פּאַריז יודישע שוישפּילער, וואָס האָבען עפּעס צו זאָגען, אָט דרעהט זיך אַרום יוליוס אַדלער, אַנ׳אַקטיאָר, וואָס האָט תמיד אָפּגעהיט זיך אַליין, זיין שפּראַך, די שפּראַך פון די דאָזיגע, וואָס זענען אַרום און די גאַנצע ביהנע. און נעבען איהם איז פאַרהאַן די יונגע פּאַולא זאַנד, אַ שעהנע, אַ בליהענדיגע און אַ שיינענדיגע, אָט דרעהט זיך אַ [illegible] די קעניגין פון דער יודישער אָפּערעטקע — קלאַראַ יאַנג, פון וועלכער עס פאַלט כסדר אַנ׳אָפּגלאַנץ פון געלייטערטער פרייד און בעהאַלטענער לייד. און נעבען איהר ביזו יאַנג — אַ געניטער ביהנע־טעכניקער, וואָס מאַכט תמיד, אַז די ביהנע זאָל אויסזעהען מענשליך. און עס פעהלען נישט נאָר קיין כוחות אין פּאַריז. עס דרעהט זי דאָ אַרום מינא אַקסעלראָד, וואָס האָט איהר כח און טעמפּעראַמענט נישט פערלוירען און גיט אַ שפּיל, אַז עס ברענט אַרום איהר, [illegible] נעבען איהר דרעהט זיך זיך אַרום ה׳ אַקסעלראָד, אַ כאַראַקטער־שוישפּילער מיט טאַלאַנט, וואָס די ביהנע איז זיין לעבען און — זיין קאָפּ. ער ליגט אַ גאַנצען טאָג אויף דער ביהנע און פּרובט עפּעס מאַכען.

עס איז פאַרהאַן אין פּאַריז דער וואונדערבאַרער קאָמיקער לעאָן בערגער, פון רומעניע, וואָס ברענגט צום אויסדרוק די פּשוטקייט און פרייד פון צוגעשלאָגענעם רומענישען יודען. און נעבען איהם זיין טאָכטער ראַשעל בערגער, אַ יונגע, אַ קרעפּטיגע, אַ רומענישע יודישקע, וואָס בעקומט פראַנצויזישע ביהנע־קולטור.

עס איז פאַרהאַן אין פּאַריז אַ יונגער שוישפּילער בירנבוים, אַ קרעפּטיגער, אַ געבילדעטער און מיט מאַניערען פון אַ פאָלקס־מענש, אָדער טאַקע אַ פאָלקס־יונג. און נעבען איהם פרוי זעווקינא, אַ פלינקע, אַ בויגזאַמע, אַ סוברעטען און אנזשעני. פאַרהאַן דאָ וואָלף זילבערבערג, אַ שוישפּילער נאָך פון דער הירשביין־טרופּע, וואָס פערמאָגט אַ סך רוטין, טעכניק און קענטעניש פון יודישען לעבען.

און פון די ווייניגער בעקאַנטע וועט מען נאָך אויך געפינען אַ היפּש ביסעל וואָס מ׳קאָן עפּעס מאַכען פון זיי.

און דאָ בין איך געגאַנגען מיט אַזאַ מורא, פאַר וואָס? איך קאָן דאָס יודישע פּאַריז פון אַמאָל, פאַרהאַן דאָ די פערנאַכלעסיגסטע יודישע מאַסע, אַ מאַסע, וואָס מ׳האָט אין בעסטען פאַל געהאָדעוועט מיט וועלוול עסט קאָמפּאָט, פאַרהאַן דאָ רוסיש־רעדענדיגע יודען, וואָס קענען אויך יודיש און געהען אין יודישען טעאַטער אַמאָל אין אַ פּורים, צי אַנ׳אַנדער יום טוב. פאַרהאַן דאָ אַ יודישע אינטעליגענץ — צווישען וועלכע אַ סך שריפטשטעלער, זשורנאַליסטען, קולטור־טוער, מאַלער א. א. וו. — וואָס האַלטען זיך ווייט פון דער יודישער גאַס. אַ טייל פון דער דאָזיגער אינטעליגענץ קומט נאָך אַמאָל אין קאָנטאַקט מיט די אַרבייטער־מאַסען דורך די פּאַרטיי־אינסטיטוציעס פון די פאָלקס־מאַסען האַלטען זיי זיך ווייט.

דאָס טעאַטער איז פולשטענדיג אויף הפקר. יודישע נגידים האָבען דאָ אויסגעגעבען מיליאָנען אויף רוסיש טעאַטער, יודיש טעאַטער האָט מען געלאָזט אונטער אַ פּלויט, ווי אַ ממזר, פיהרען זיך די אַקטיאָרען אַליין דאָס טעאַטער. קיין געלט צו נעמען אַ סאָליד טעאַטער איז נישטאָ, שפּילט מען אין קליינע, קויטיקע און שמוציקע טעאַטערלעך. יודען זענען צוואָרפען, וואוינען אין פערשידענע עקען. וואָלט געווען אַ טעאַטער אויף איין פּלאַץ, וואָלטען זיי געגאַנגען אויך ווייט, אין קליינע טעאַטערלעך גלוסט זיך נישט גיין ווייט פון דער היים, פיהרט מען דאָס טעאַטער צו די יודען. די זעלביגע טרופּע שפּילט:

היינט אין טעאַטער אויפ׳ן בעלוויל,
מאָרגען — אין לאַנקרי,
איבערמאָרגען אויפ׳ן מאָנמאַרטר
און שפּעטער אויפ׳ן פּלעצל.

און די טעאַטערלעך זענען קויטיק און שמוציק. פון אַ סך זעצט אַ זויערער ריח און האָט איהר עטוואָס אַנ׳עמפּינדליכען חוש הריח, מוזט איהר זיך די נאָז פערהאַלטען. און דער דרויסענדיגער צוגאַנג מאַכט אייך שוין נישט גלויבען אין דער מעגליכקייט צו זעהען עפּעס פון טעאַטער. און די אַקטיאָרען גלויבען אויך נישט, אַז אין אַזעלכע מקומות זאָל מען קאָנען שפּילען טעאַטער. און זיי שפּילען נישט. יוליוס אַדלער פלעגט זיין אַ בריה צו ווירקען אויף אַקטיאָרען, אַז זיי זאָלען שפּילען טעאַטער און דאָ קען ער נישט. בוזו יאַנג וויך פלעג זיין אַ מאדים צו [illegible] אַ שטיקעל ספּעקטאַקל מיט אַביסעל אימפּעט און ריטם און דאָ העלפט גאָרנישט. קיין פּראָבע מאַכט מען נישט. מען זאָגט זיך:

שטעהסטו דאָ,
שטעה איך דאָרט
און פערקעהרט.

און קומט ביינאַכט זעצען זיך אַקטיאָרען אַבידער אויף איין פּלאַץ און רעדען די פראַזע פּאַוואָלי, רעזאָנירענדיג, מען הערט אַ וואָרט פון סופליאָר און מען דערלאַנגט דאָס דעם פּובליקום, אַ סך מאָל הערט דער עולם דאָס וואָרט נאָך איידער דער שוישפּילער זאָגט עס. מען קאָן נישט די ראָליען, מוז דאָס דער סופליאָר שרייען. מעג מען שפּילען אַ פּערוועזען, אַ פּאַט, אַ שפּרינגער, רעדען רעדט מען פּאָוואַליע... פון קיין דעקאָראַציע, קאָסטיומען איז אויך נישט קיין זכר.

איך האָב געזעהען „קין" מיט יוליוס אַדלער און „שא, דער רבי" מיט קלאַראַ יאַנג אין בוענאָס איירעס און איצט האָב איך געזעהען די זעלביגע אין פּאַריז. דער פערגלייך צווישען רויטשילדס פּאַלאַץ און אַ קבצנישער כאַטקע איז נישט קיין גוזמאַדיגער. און איך וואָלט נישט געזאָגט, אַז אין בוענאָס איירעס זענען געווען אַ סך בעסער די אַנסאַמבלען. עס איז דאָרט געווען אַ טעאַטער, קאָסטיומען, ליכט בעציהונג און דאָ איז גאָרנישט געווען חוץ קריכערס...

איך בין עטליכע מאָל געווען אין פּאַריז אין יודישען טעאַטער און איך בין כסדר אוועק אַ פערביטערטער, אַ צעעקעלטער און איך האָב זיך שווער בעפרייט פון טרויער און פון שלעכטען ריח, וואָס האָט מיך פערפאָלגט.

איך האָב אַ רייד געטון מיט אייניגע יודישע שריפטשטעלער און זשורנאַליסטען און זיי געפרעגט למאי זיי לאָזען אַזוי אויף הפקר אַזאַ וויכטיגע אינסטיטוציע, האָבען זיי זיך אָפּגעטרייסלט דערפון ווי פון אַ פּעסט. יודישע אַקטיאָרען ווילען באַר מען זאָל זיי לויבען — האָט מיר דוד איינהאָרן געזאָגט.

און דאָך האָב איך אַ רגע נישט געקלערט, אַז די, וואָס שטעהען אין אַ זייט זענען גערעכט. בשום אופן נישט. איידער גאָרנישט קיין טעאַטער, בעסער עפּעס, בעסער — יאַ, יאַ, יאָ! —

— דער ערגסטער...

אַ שטיין מעג וואַרפען באַר דער, וואָס הויבט אַ ציגעל עפּעס צו בויען. אָט אַ דער מיאוסער פּאַריזער יודישער טעאַטער קוויקט אַ פערלאָזטע, אומגליקליכע מאַסע מיט אַ וואָרט, אַ וויץ און אַ לידעל. און אַזוי לאַנג עס איז נישטאָ קיין בעסערער, דאַרף מען —

זיך די נאָז צוהאַלטען
און דאָס היטעל אַראָפּנעמען...

יעקב באָטאָשאַנסקי.

ווי אַ ליטווישער מלמד האָט געזוכט קנעלונג אין פּאַריז...

מען בעשולדיגט איהם, אַז ער האָט זיך געטשעפּעט צו יונגע מיידלעך

פּאַריז. אַז עס דאַרף טרעפען אַנ׳אומגליק... קומט אַ ליטווישער מלמד קיין פּאַריז. מעהר ווי אַ יאָהר האָט ער זיך בעמיהט וועגען אַ וויזאַ. געלאָפען, געזוכט פּראָטעקציע, פערקויפט דאָס לעצטע און דערשפּאַרט זיך קיין פּאַריז.

ערשט די טעג....

קוקט דער מלמד אויף די פּאַריזער גאַסען... גאָר שעהן! — ווי שעהן! — אָבער איין חסרון:

— מען דאַרף עסען! — און נאָך איין חסרון דערביי:

— נישטאָ קיין געלד אויף עסען! — וואָס זשע טוט אַ יוד אַ מלמד פון ליטאַ? —

ער טראַכט אַז גאָט איז אַ טאַטע און ער וועט שפּייזען אויך אַ מלמד אין פּאַריז, און ער געהט זיך אַוועק אויפ׳ן בעלוויל און האָפט אַז יודען זענען אומעטום, יודען און יודישע קינדער דאַרפען אומעטום קענען יודישקייט און דערצו דאַרף מען דאָך אַ מלמד, און ער איז עס דאָך...

אָבער אַזוי קריגט מען זיי, די יודישע קינדער? — דאָס הייסט די „אוראַקען" ביי זיי? — אַז ער איז ערשט אַ צוויי טעג אין פּאַריז? —

פאַלט דער מלמד באַלד אויף אַ „שכל" — ער שטעלט זיך אַוועק פאַר דער שולע אויפ׳ן בעלוויל, און אַז די קינדער געהען אַרויס שטעלט ער זיי אָב און פרעגט אויף יודיש:

— ביזט אַ יודיש קינד, מיידעלע? —

איז עס גראָדע אַ פראַנצויזיש קינד און עס ענטלויפט.

קומט אָן אַ צווייט מיידעלע: —

— יאָ, איך בין אַ יודישע...

— קענסט יודיש? —

— יאָ..

— ווילסטו לערנען העברעאיש? — קליגעלט זיך דער מלמד.

ווייסט דאָס מיידעלע נישט וואָס צו זאָגען און אַנטלויפט.

לויפט דער מלמד נאָך.

דאָס מיידעלע איז אָבער פלינקער פון איהם. און דער מלמד בלייבט נעבעך אַליין.

טראַכט ער: —

— נישט בעשערט! — און נעהמט ווייטער פערהאַלטען די קינדער: —

— מיידעלע ביזט אַ יודישע?

— יאָ! —

— ווילסט לערנען העברעאיש? — כאַפּט ער זי אָן פאַר אַ הענטעל.

ווערט דאָס קינד דערשראָקען און נעהמט אַנטלויפען.

לויפט דער מלמד ווייטער נאָך און זעהט נישט, ווי אַ פראַנצויזיש פּאַר פאָלק קוקט איהם די גאַנצע צייט נאָך.

מיטאַמאָל פערשטעלט איהם דער פראַנצויז דעם וועג.

— וואָס טוט איהר מיט די קינדער? —

פערשטעהט דער מלמד נישט און וויל אוועק. איז ער נאָך אויף זיין אומגליק עהנליך אַביסעל צו אַ דייטש און נישט צו אַ פּשוטען דייטש, נאָר צום בעריהמטען וואַמפּיר קורטען. מאַכט די פראַנצויזישע פרוי אַ געוואַלד:

— ער טשעפּעט זיך צו מיידלעך!

אַ המון לויפט זיך אָן, פּאָליציי קומט אָן און דער ליטווישער מלמד ווערט אַרעסטירט און זיצט אָב אַ נאַכט אין אַרעסט און אויף מאָרגען מאַכט מען אַ אויספאָרשונג און מען לאָזט איהם אָב, נאָר מיט אַ אויסווייז, אויף וועלכען עס שטעהט געשריבען:

— „מוז גלייך פערלאָזען פראַנקרייך פאַר ערלויבען זיך אונמאָראַלישע זשעסטען מיט קליינע מיידעלעך".

לויפט ער איצט אַרום:

— וואָס טוט מען? — יודען ראַטעוועט! וואָס זשע טוט מען מיט דעם אָרימען מלמד?

— ווי אַזוי העלפט מען איהם? —

ער איז אוועק אין „האַיאַס" אפשר וועלען זיי אַרויסהעלפען דעם אָרימען מלמד פונ׳ם פּלאָנטער אין וועלכען ער איז אַריינגעפאַלען.

יעדער איינציגער
האָט זיך איבערצייגט, אַז פאַר
מעבעל
דיוואַנעס, פעלצען, נייה־מאַשינען, גאַרדעראָבען אז״וו
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
א. ווייצמאַן שענקעוויטש 23
טעלעפאָן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

ר. אייזראעל

(12

ליבע און טויט

סענסאַציאָנ. פראטישער ראָמאַן פון לאָנדאָנער לעבען

ראַלף האָט דאָס געטאָן מיט רוטין און געשיקטקייט און אויף די [illegible] האָט ער נישט געדאַרפט לאַנג וואַרטען. ראַלף האָט דאָס געטאָן אויף פאָלגענדען אופן: ער האָט זיך איבערגעטאָן אין אַנ׳אַרבייטער־קאָסטיום און זיך אַוועקגעשטעלט אין טויער אויף דאַוואַדזקאַר־גאַס, וואו ס׳האָט זיך געפונען דאָס ביוראָ פון נירענבערגען.

9 אַ זייגער אינדערפריה איז, ווי געוועהנליך, אָנגעקומען נירענבערג. אין דעם מאָמענט איז קיינער נישט געווען [illegible] טויער. ראַלף האָט ביים אַרויפגאַנג אויף דער טרעפּ אַוועקגעלעגט אַ שאַרפען אייזען און ווען נירענבערג איז אָנגעקומען האָט ראַלף איהם געשיקט אונטערגעשטעלט אַ פוס. נירענבערג איז אומגעפאַלען און אָנגעהויבען זידלען. דער אַרבייטער האָט זיך ענטשולדיגט און איז שנעל אוועק. איצט האָט ערשט נירענבערג דערפיהלט אַ שטאַרקען שמערץ.

ער האָט זיך געפּרובט דערהויבען פון אָרט אָבער בשום אופן נישט געקענט. ס׳איז געוואָרען אַ טומעל און דאַן האָט מען ערשט דערזעהען, אַז נירענבערג האָט אַ טיפע וואונד אין פוס פון דעם שאַרפען אייזען, וואָס איז געלעגען אויף דער טרעפּ.

צו נירענבערגען איז אַרויסגערופען געוואָרען אַ דאָקטאָר און מ׳האָט איהם אָפּגעפיהרט אַהיים.

פערשטעהט זיך, אַז קיינעם איז אַפילו נישט איינגעפאַלען, אַז דער גאַנצער פאָרפאַל איז געווען צוגעגרייט און מיט אַ כיוון אַדורכגעפיהרט. צווישען אַלע ניגעריגע אין טויער איז שוין איצט געשטאַנען ראַלף אין גאַנץ אַנדערע מלבושים און מיט אַ גאַנץ אַנדער אויסזעהען און האָט זיך שטאַרק אינטערעסירט מיט דעם צושטאַנד פון דעם פערוואונדעטען, ער האָט געהערט ווי נירענבערג האָט געפרעגט דעם דאָקטאָר.

— דאָקטאָר איז דאָס אַ שווערע וואונד.

— געפעהרליך איז זי נישט, אָבער יעדענפאַלס אַ חודש צייט וועט איהר נישט קענען פערלאָזען די שטוב.

— וועגען דעם האַנדעלט זיך טאַקע, האָט ראַלף צו זיך גערעדט און אַ צופרידענער איז ער אַוועק צו דעם פאָטאָגראַפיסט „בערנאַרד" בעשטעלען די איצטיגע פאָטאָגראַפיע פון נירענבערגען.

דער דעטעקטיוו טשאַרלס איז אין דערזעלבער צייט געפאָהרען קיין רודאַ־פּאַביאַניץ אין דער ווילע פון מאָריסען זיך זעהן מיט סאָניען. ער האָט געוואָלט פון איהר אַרויסבעקומען, וואָס פאַראַ שייכות זי האָט געהאַט מיט נירענבערגען און נאָך וואָס דער לעצטער האָט זי געוואָלט אויפזוכען. דער דעטעקטיוו האָט זיך געוואָלט איבערצייגען, צי נירענבערג—ווילבערשטיין פערנעהמט זיך נאָך מיט די זעלבע ענינים וואָס אַמאָל. צי ער וועט איהם איצט קענען פולשטענדיג דעמאַסקירען.

מאָריס האָט שוין געוואַרט אויפ׳ן דעטעקטיוו און איהם זעהר העפליך בעגריסט.

— ענטשולדיגט מיר הער מאָריס, וואָס איך מאַך אייך אַזוי פיל אומשטענדען.

— דאָס מאַכט נישט, פאַר פרייליין אידאַ בין איך גרייט נאָך גרעסערע אומשטענדען מיר צו מאַכען, אָבער הער דעטעקטיוו ערשט מיט עטליכע מינוט פריהער האָט מען געקלונגען צו אייך אַהער און געבעטען, אַז אויב איהר וועט קומען זאָלט איהר אָנקלונגען צו זיך אַהיים.

דער דעטעקטיוו האָט גלייך אָנגעקלונגען, ביים טעלעפאָן איז געווען ראַלף.

— וואָס האָסט דו געוואָלט ראַלף?

— איך האָב אייך גאָר געוואָלט מיטטיילען, אַז נירענבערג איז דערוויל אונזער, יעדענפאַלס אויף אַ גאַנצען חודש.

— איז אַלץ ערלעדיגט געוואָרען, אַזוי ווי מיר האָבען בעשלאָסען.

— יאָ, ער ליגט אין געהאַקטע צרות.

דער דעטעקטיוו איז דאַן אַריין אין צימער, וואו ס׳האָט זיך געפונען סאָניע.

— גוט מאָרגען, פרייליין סאָניע, האָט דער דעטעקטיוו זי זעהר העפליך בעגריסט.

סאָניע איז געזעסען דעם קאָפּ אָנגעלעהנט אויף די הענט און האָט זיך גאָרנישט אָנגערופען.

— פרייליין גינזבורג איך בעט אייך, אַז איהר זאָלט מיך נישט בעטראַכטען פאַר קיין שונא, איך בין נישט די מענשען, וועלכע האָבען אייך אַהער געברענגט זענען אייערע שונאים.

— איך ווייס פון גאָרנישט, איך ווייס נאָר, אַז מ׳האָט געמאַכט אויף מיר אַנ׳אָנפאַל, אַז מ׳האָט מיך אַוועקגערויבט פון גאַס און מיך דאָ איינגעזעצט אין טורמע.

— איהר וועט אונז ענטשולדיגען, וואָס מיר זענען ווירקליך בעגאַנגען געגען אייך אַ געוויסע נישט־טאַקטישקייט. אָבער ווען איהר וועט זיך דערוויסען וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך וועט איהר מסכים זיין, אַז מיר האָבען אַנדערש נישט געקענט האַנדלען.

— איך פערשטעה אַבסאָלוט גאָרנישט, וואָס איהר רעדט צו מיר.

— דאָס קען איך מיר פאָרשטעלען, אָבער איהר וועט זיך, גלייך אָריענטירען, צי האָט איהר געהערט אַ נאָמען נירענבערג?

סאָניע האָט אויפגעהויבען דעם קאָפּ, זי איז געוואָרען בלאַס, דאַן ווידער פייער־רויט און ווידער בלאַס.

— ניין, איך האָב אַזאַ נאָמען נישט געהערט און ווייס בכלל נישט, ווער דאָס איז. איך וויל קודם־כל וויסען ווער איהר זענט און ווי איהר הייסט.

— איך בין אַ פּריוואַט־דעטעקטיוו, אַנ׳ענגלענדער און הייס טשאַרלי ערליי.

— וואָס האָט מיט מיר סאַרא געשעפטען אַ פּריוואַט־דעטעקטיוו, וואָס פאַרא פערברעכען בין איך בעגאַנגען?

— ס׳האַנדעלט זיך דאָ נישט וועגען אייערע פערברעכען, נאָר וועגען גרויזאַמע, עקעלהאַפטע און נידערטרעכטיגע פערברעכענס פון אַנדערע.

— פון וועמען?

— איך בעט אייך פרייליין גינזבורג נישט [illegible] קאָנקורירען מיט מיר אין מיין פאַך, שטעלט מיר נישט קיין פראַגען, אויב איך וועל האַלטען פאַר נויטיג אייך עפּעס צו זאָגען. וועל איך דאָס טון אָהן אייערע פראַגען.

— פון וואַנען ווייסט איהר, אַז איך הייס סאָניע גינזבורג.

— דעם נאָמען האָט אונז אָנגעגעבען דער הער הענריק נירענבערג.

— און ער האָט אייך געזאָגט, וואו איך געפין זיך, ער האָט געוואוסט וועגען דעם.

— ניין, דאָס נישט. דאָס האָבען מיר אַליין אויסגעפינען.

— מיין גאָט, האָט סאָניע אָנגעהויבען צו וויינען. פאַרוואָס בין איך אַזוי אומגליקליך. פאַר וואָס קומען מיר אַזוי פיל ליידען.

— בערוהיגט אייך פרייליין גינז[illegible]. איך פערזיכער אייך, אַז אויסער מיר און נאָך 3 פּערזאָן, וועלכע קענען האַלטען אַ סוד, ווייס קיינער נישט מעהר, וואו איהר זענט געווען ביז איצט. מיר האָבען טאַקע צוליב דער דאָזיגער סיבה נישט געקענט ערלויבען, אַז איהר זאָלט זיך אַרומדרעהען איבער די גאַסען און אַז אימיצער ווער סיקען אייך זאָל בעמערקען.

פאָרטזעצונג קומט.

פאר יעדע אויסגענוצטע זשארובקע- גיבעז מיר ארויס א נייע!

שבת, דעם 16־טען ד. ח. קומט פאר די ערעפנונג

פון דער גרעסטער פוילישער גליה-לאמפען-פאבריק
„ARGON" Sp. z o. o., ŁODZ, ANNY № 14.

(רעגענעראציע און נייע)

פון שבת 5 א זייגער נאכמיטאג וועט די פאבריקס-ביורא ארויס-געבען פאר יעדע אויסגענוצטע זשארובקע א נייע געגען צוצאה-לונגען פון א העלפט פון מארק-פרייז

בחנם בעקומט
יעדער איינציגער קויפער
איז טאג פון דער ערעפנונג
ביים איינקויפען א זשארובקע איבער 75 וואט
א זשארובקע ביז 25 וואט אומזיסט
נור איז טאג פון דער ערעפנונג!

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און וייטערע טעג!
דער נייעסטער שלאגער, פראדוקציע 1930-31 י.
גרויסע דראמע פונ'ם לעבען פון א פרוי, וועלכע האט נישט געקענט האבען קיין קינדער, אין פילם א. נ.

אהן הארץ — אהן נשמה...

אין דער פרויען-הויפט-ראלע: דער לאנג-ערווארטעטער ליבלינג
HENNY PORTEN פון לאדז און פון דער וועלט
און דער בעריהמטער טראגיקער **GUSTAW DIESSL**
אויסער'ן פראגראם: די אוצרות פון פאמערן.

אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב — 12 בייטאג .·. דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

האלא, לעטניקעס!
לאזט נישט אייער פערמעגען אויף הפקר!

ווילט איהר האבען א רוהיגע זומער-וואוינונג, מוזט איהר זאפארט, איידער אייער פאמיליע פאהרט ארויס אויף דער נאטור, פאר מינימאלע קאסטען פערזיכערען אייער היים געגען גנבה און שרפה.
אינפארמאציעס ווערען ערטיילט אומזיסט
אין ביורא בזין, לאדז, אגראדאווא 3
טעלעפאן 191-48

וועכנעריז כירורגישע קליניק
„SANATO"
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
ערצטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד
פרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 בוז 2 נאכמיטאג.
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

ויכערע הילה און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער וווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס איז גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם כוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גוטענע היל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסאר'ען מיט מיינע בע-האנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר

דאקטאר בראכרעחונג בעוואונען ויכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס לאמונגען מיט היל-גארטעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס ספעציעלע אנלאגען אין די שיך. קינסטליכע גוטענע פיס און הענד, גוטענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענט.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונ-בעדינגט נויטיג, דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי-טעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בראנטש, פראפ. דר. י. מא-רישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנ ווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דאס געעהרטען ה' דיר. י. ראפאפארט, ספעצ. פאר ברוך-לידענדע-אין לאדז, וואגלאשאנסקא 29, פראגט 2. שמאק, פאר דער גילער אינטערעס מענלאזער הילף און רעטען מיך דעם ערשטען טאג ראש השנה פון דעם שהערען און פאר מיין לעבען געפעהרליכען ברוך, פאר דעם ווינע שאפט-ליכען אגלעגען מיר דעם באנדאזש פון ז"ז טעמארע דאנק איך אויף דעם וועג הערצליך און עמפפעהל איהם דאדורך פאר אלע ברוך-לידענדע.

Dr. M. Minzer, N. lekarz kolejowy K. Chorych.

פריהלינג איז פולען ברעז

די איינדרוקען פון דער נאטור, וואס וועקט זיך — וועט פעראייביגען

א פאטאגראפישער אפאראט
איז א גרויסען אויסוואהל עמפפעהלט
J. MORGENSTERN
Piotrkowska 40.

ערשטקלאסיגע
הערן = שניידער = געזעלן
קענען זיך מעלדען ביי
ג. מילגראם
Śródmiejska 7 2870

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה.,
נעמט אן פון 8 – 10 פריה,
און פון 6 ביז 8.30 אוו.
זונטאג פון 9 ביז 12 בטאג.
פיעטריקאווער 10
נעמט אן אין לעטשניצע
סאניטאס Śródmiejska 8
פון 12[30] ביז 1[30] נאכמ.

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
רענטגען-אינסטיטוט
און ערצליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. פון 1–2
ד"ר ווינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1–2 און פון 6–7
ד"ר יוססמאן נערווען-קראנקה. פון 12–2
ד"ר סטופעל רענטגען פון 12–2 און 4–6
ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורטס-הילף פון 1–11½
ד"ר קאנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5–6
ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז און אויערן-קר פון 10–11, 2–3 און פון 6–7
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11–12 און פון 4–5
ד"ר רושאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1–2
נ. ראזעס צאהן - ארצט פון 9–1
א. גראדזענשיק צאהן-ארצט פון 3–7

צאהן-טהעראפיע, בעדיכטונגען, קאראנקען, מאסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראנקהייט פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע
אלע מעגליכע אנאליזען.
איבמפונגען נעגען שארלאך (שקארלאטין).
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיטען איז שטאט.

Dr. med. J. Lubicz
כירורג = ארטאפעד
Gdańska 28, tel. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאוניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: וועלשדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. ז. וו.
נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמיטאג.

Dr. Z. RAKOWSKI
פאר אוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען
9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 2 — 3

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134-72
נעמט אן פון 2–3 נאכמ.
און פון 7½–9 אווענד.

ENGLISH
פאר אנפענגער און פארט-געשריטענע. קאנווערסא-ציע, ליטעראטור
צו צוגענגליכע פרייזען
ערטיילט א פעהיגער פע-דאגאג. — אפערטען אין אדמיניסטר. פאר „Mir"

ערשטקלאסיגע
דאמען שניידער
געזעלען
ווערן געזוכט פון זאפארט
שרודמיעסקא 30
(פריהער ציגעלגאס 5)
ביי בעק. 2834

איבערצוגעבען
פון זאפארט א פארטער-וואוינונג בעשטעהענד פון א גרויס צימער א קיך און א קארידאר מיט אלע בע-קוועמליכקייטען אויף פיעט-ריקאווער צווישן נארוטא-וויטש און נאווראט. די אדרעס צו ערפאהרען אין אדמיניסטראציע. 2838

Doktór
KLINGER
ספעציאל-ארצט פאר ווענער שע. הויט- און האר-קראנקהייטען
ANDRZEJA 2, tel. 132-28
נעהמט אן פון 9–11 פריה און פון 5–8 אווענד און פון 1–2 נ"מ אין דער „לעטשניצע פעטריקאווער 62"

אהן אפטרעט-געלד

צו פערפאכטען א פלאץ מיט א געביידע אויף דער קאשטשעלנא גאס געאייגנעט אויף א הערינג-סקלאד אדער אויף אנדערע סחורות. אלערליי בעקוועמ-ליכקייטען, עלעקטריש ליכט, טעלעפאן א. או. וו. צו ערפאהרען קאשטשעלנא 3 ביים הויז-בעזיצער פון האלב 5 ביז 7 אווענד. מעקלערס געווינשען.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אירין-קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4–7 אווענד.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ.
נעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6–54 א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן איינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ —60 „ „ „ „ 4 „
נאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ —18 „ „ „ „ 8 „
פאר מילימעטער-שורות: ברייטער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. [illegible]
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.